

FRITT PALESTINA

MEMBERSHIP JOURNAL FOR
THE PALESTINE COMMITTEE IN NORWAY

FRITT PALESTINA NR 1 2017

- 02 INNHold
- 03 LEDER
- 04 AKTUELT
- 08 OKKUPASJONEN 50 ÅR
- 12 FORDRIVELSE AV BEDUINER
- 16 MOTSTANDSKAMP I BETLEHEM
- 19 STUDIETUR TIL PALESTINA
- 20 KAMPEN OM VANNET
- 22 NORSK PALESTINAPOLITIKK
- 30 BALFOURTRAKTATEN 100 ÅR
- 34 MILITÆRDOMSTOLER
- 40 OKKUPERT LANDBRUK
- 43 KVA ER VEL EIT HINDER?
- 44 PALESTINSKE FLYKTNINGER
- 47 BLI SOLIDARITETSARBEIDER
- 48 KONTAKT
- 50 DRAGER FOR PALESTINA
- 51 STØTT OSS

FRITT PALESTINA

er medlemsbladet til Palestina-komiteen i Norge. Bladet sendes også til alle bidragsyttere til innsamlingen Palestina-solidaritet og Palestinakomiteens fadderordning. Meningsinnholdet i artiklene er den enkelte forfatters ansvar og representerer ikke nødvendigvis Palestinakomiteen i Norges syn.

Stoff sendes til:

medlemsblad@palestinakomiteen.no

Redaksjon:

Kathrine Jensen, ansv. redaktør
Line Snekvik, redaksjonssjef
Jorunn Aanensen Kalvik, Trine Lynggard,
Synne Dahl

Forsidebilde:

Synne Dahl

Layout:

Line Snekvik/Maria Romstad

Trykk:

Oslo Kongressenter/Servicesenteret

Redaksjonen for dette nummeret ble avsluttet 21.06.2017

Palestinakomiteen i Norge:

Frivillighetshuset,
Kolstadgata 1, 0652 Oslo
Telefon: 95 96 98 74
www.palestinakomiteen.no
www.boikottisrael.no
Organisasjonsnummer:
984.688.172

KONTINGENTSATSER:

VANLIG MEDLEM: kr 500
REDUSERT KONTINGENT: kr 250
(studenter, pensjonister og arbeidsløse)

UNGDOMSKONTINGENT: kr 100
(ungdom født 1996 og seinere)

FAMILIEKONTINGENT: kr 500+200
(Kr 500 hovedmedlem + kr 200 pr ekstra medlem)

KONTONUMMER:

Hovedkonto:
0530 28 03112
Palestina-solidaritet:
0532 55 41263
Medlemskontingent:
0539 32 08831

VERV EN VENN I SOMMER!

Jo flere vi er, jo bedre blir vi hørt.

KATHRINE JENSEN
Leder

2017 er et år med mange nedslående markeringer for palestinerne. Det er 120 år siden den første sionistkongressen i Basel og 100 år siden Balfour-erklæringen som la til rette koloniseringen av Palestina. Det er 70 år siden FNs delingsplan som avspiste palestinerne med mindre enn halvparten av landområdet de befolket og som dannet grunnlaget for palestineres nakba året etter. Det er 50 år siden Israels okkupasjon av resten av Palestina og ti år siden blokaden av Gazastripen. Fem hendelser som på ulike måter dannet grunnlag for palestineres elendighet.

VILJE I GRASROTA

Dagens virkelighet kommer av en villet utvikling fra sionistenes side og en manglende vilje internasjonalt til å sikre rettferdighet for det palestinske folk. For så lenge det ikke er noe å tjene på å gi palestinerne verdige liv, er det heller ingen politisk vilje til å presse undertrykkeren.

Heldigvis ligger det vilje i grasrota. LO, med sine 930 000 medlemmer, vedtok i begynnelsen av mai å arbeide for en internasjonal økonomisk, akademisk og kulturell boikott av Israel. Det er et uttrykk for at folk flest ser at den dialogen mange politikere og skrivebordsdiplomater er så opptatt av, ikke har gjort noe for å bedre palestineres situasjon. Tvert imot har Israel styrket sin posisjon og befestet sin okkupasjon med god hjelp fra et velvillig internasjonalt samfunn som inngår samarbeidsavtaler med Israel og bidrar til å normalisere okkupasjon, annekasjon og apartheid.

Skritt for skritt er grasrota med på å flytte verden. Debatten om boikott har flyttet seg, og nå er det politisk mainstream å snakke om boikott av bosettervarer. Det er ikke lenge siden dette var uaktuelt for størsteparten av det politiske spekteret i Norge.

Bredden i solidariteten for det palestinske folk er en stor styrke. Det er mange aktører som kjemper

sammen for palestineres rettigheter og det er veldig glade for. Vi vil likevel gjerne ha flere medlemmer i Palestinakomiteen og oppfordrer deg til å verve en venn i sommer! Flere medlemmer gir oss større politisk tyngde, litt bedre økonomi og forhåpentligvis flere aktivister. Det er aktivistene som utgjør drivkraften i Palestinakomiteen, og vi trenger flere for å nå enda mer ut til det norske folk med informasjon om palestinske rettferdige kamp for frihet og like rettigheter. Det handler om solidaritet, og det angår oss alle!

«Det handler om solidaritet, og det angår oss alle»

Det er ekstra viktig å styrke Palestinakomiteen når vi vet at et av våre regjeringspartier går til direkte angrep på oss. Fremskrittspartiet presterte kunststykket å gjøre et landsmøtevedtak om å «kutte i støtten til Palestinakomiteen». Det er på den ene siden pinlig at et regjeringsparti bruker tid på så lite informert politikk. Vi mottar nemlig ikke noe støtte de kan kutte i. På den andre siden er det skremmende at de signaliserer et ønske om å stilne meninger de ikke liker. Det er verdt å huske når vi går til stemmelokalene 11. september 2017.

Like etter høstens stortingsvalg arrangerer Palestinakomiteen sin andre ungdomskonferanse på tre år. Det er veldig stas å se dyktige aktivister sørge for at konferansen tar form, og vi håper mange lokallag velger å investere i sine ungdommer og sende dem til konferansen. Det er her vi skaper de nye aktivistene og de brennende hjertene som skal trekke Palestinakomiteen videre i kampen for et fritt Palestina.

God sommer! Alltid solidaritet!

LITTERÆRT PÅFYLL

En ny og en gammel bok som er verdt å lese.

TEKST: HELGA HVIDSTEN

Richard Falk: Palestine's Horizon: Toward a Just Peace.

Richard Falk var FNs spesialrapportør for Palestina fra 2008-2014. Han var også medforfatter av rapporten til FN (2017) som konkluderte med at Israel fører apartheidpolitikk overfor palestinerne.

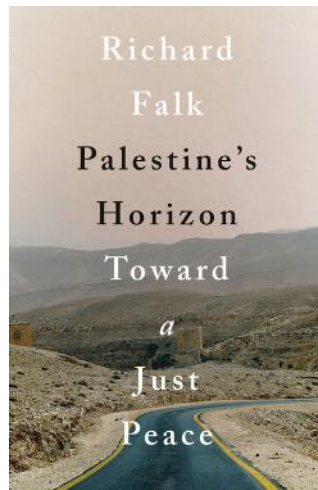
I denne boken tar han for seg historie og politikk i Israel/Palestina. Falk tilbakeviser at den palestinske kampen er tapt. Han beskriver det palestinske samfunnets utprøving av nye veier mot en rettferdig fred ved å fokusere på nye motstandsmetoder, som å prøve sin sak via internasjonal lov og gjennom FN, og gjennom vektleggingen av global solidaritet, ikke-voldelig kamp og BDS.

Forlag: Pluto Press

Jonathan Cook: Disappearing Palestine: Israel's Experiments in Human Despair

Jonathan Cook er journalist, bosatt i Nasaret. Her tar han for seg den israelske statsideologien, sionismen, og konsekvensene for palestinerne i både staten Israel og de okkuperte områdene. Boken er utgitt for ni år siden, men er fortsatt like aktuell.

Forlag: Zed Books, Oktober 2008

Jonathan Cook

VISSTE DU AT...

... det finnes en historie relatert til David Rubingers ikoniske bilde av tre israelske soldater foran klagemuren under seksdagerskrigen som sjelden blir formidlet?

Ved klagemuren ligger det i dag en stor, åpen plass. Da Rubinger tok bildet av soldatene eksisterte ikke denne plassen. I stedet var det boliger her; palestinske hjem som utgjorde det 700 år gamle Mughrabi-kvartalet. Bildet, som er tatt 7. juni 1967, er trolig tatt på kloss hold fordi soldatene stod i en bakgate mellom Mughrabi-området og muren.

Hva skjedde med nabolaget? I dagene etter at bildet ble tatt flyktet beboerne eller så ble de tvangs-evakuert. Nabolaget ble jevnet med jorden av israelske bulldosere. En kvinne ble drept da huset hun befant seg i ble bulldosert. Hun het Rasmiya al-Tabaki.

Kilde: *The New Yorker*

KVIFOR EG BRYR MEG

TEKST OG FOTO: JOHANNES R. GUDDAL

**MEDLEMS-
HJØRNET**

Dette er Gazas nordgrense, tett ved Beit Hanoun, våren 1962. Eg tok dette biletet med kaldt hjarta, for eg tykte det var interessant å sjå skilnaden i jordbruksteknologi. I den uklåre bakgrunnen driv ein Israelsk traktor og pløyer, i framgrunnen ein palestinsk bonde som har ti meter att til «armistice line».

Den vart trekt opp i all hast, med bulldoser, etter krigen i 1956, og består i prinsipp den dag i dag. I bakgrunnen ser ein også ei anna skillelinje, det var så langt palestinarens jordeigedom gjekk før 1956.

Ingen var meir dressert Israels-tilhengar på denne tida, enn eg. Norsk opinion godtok, m.a. med Bibelen i hand, alt som landet tok seg til for å verna sine interesser. Bakgrunnen, med Holocaust og Bibelen, med fiendebiletet, vart påplussa med beundring for militær overmakt og høgteknologi. Så denne vesle biten av jord-anneksjon var for meg ein uvesentleg detalj i det store biletet. Likevel, denne vesle detaljen har eg ikkje kunna gløyma. For ser vi ikkje her den same «bit-for-bit»-mantra som vi opplever i dag på Vestbreidda, i 2017?

Ingen var større idiot, enn eg, i det å sluka den massive desinformasjonen som gjekk ut til det norske folk, om demokratiet Israel, frå politiske og religiøse talarstolar. Den kløktige utsling av dokumenter og nyhende som potensielt kunne forstyrra det perfekte biletet. Offer-biletet. Når reell informasjon vert blok-

kert over tid, går det som i ein vårflaum, det bryt laus ein dag, som ein foss. Sabra og Shatila vart vårløysinga for meg i 1982. Men det skulle koma så mykje meir, uendeleg mykje meir. Deler er kjende og spreidde, men mykje er ukjent. Media har sine filter. Motkref- tene er godt organiserte. Objektivitet er det fint lite av.

«Ingen var meir dressert Israel-tilhengar på denne tida enn eg»

Så lenge eg kan pusta, skal eg stilla opp med Pales- tinakomiteen. Eg beundrar ungdommens innsats, boikottarbeidet, studieturane. Eg gleder meg når eg ser ein og annan eldre, som eg, som endå bærer med seg eit samvit som aldri gjev ro. Eg vonar det blir fleire av oss. Det er vi som har sett denne uretten veksa over generasjonar. Det var vi som blei mest lurt, vi kan ikkje framleis berre stå her og glana.

*Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
Dass ich so traurig bin,
Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.
(Heinrich Heine)*

SOLIDARITET MED PALESTINA PÅ ARBEIDERNE DAG

Foto: Synne Dahl

Foto: Synne Dahl

Leder av Palestinakomiteen, Kathrine Jensen, fikk æren av å holde den internasjonale appellen under årets 1. mai-markering på Youngstorget i Oslo.

- For palestinerne er det viktig å ikke bli glemt. Det er viktig å bli sett. De som *ser* kan *sj*, og i en verden full av urett må vi bry oss. Det handler om vår menneskelighet, det handler om verdighet og det handler om solidaritet. For ingen er fri før alle er fri, sa Jensen i sin appell.

Rundt 9000 stykker hadde møtt opp i Oslo for å markere arbeidernes dag i år. I Oslo og over hele landet ellers dominerte palestinarolene årets markering.

Foto: Synne Dahl

HAR VI RIKTIG KONTAKTINFO PÅ DEG?

Kjære medlem! Vi er avhengige av å ha riktige og fullstendige opplysninger i vårt medlemsregister for å kunne gi våre medlemmer best mulig oppfølging. Det mange ikke vet når de melder flytting og adresseendring i Folkeregisteret, er at de må gjøre det samme til Posten. Folkeregisteret og Posten har nemlig ikke noe med hverandre å gjøre.

Husk derfor å melde adresseendring til Posten dersom du ikke allerede har gjort det! Selv om det er lenge siden sist du flytta er det lurt å sjekke hvilken adresse Posten har registrert på deg. Du må også sørge for å ha navn på postkassen din for å være sikker på at posten din blir levert.

Ta kontakt med oss på medlem@palestinakomiteen.no eller styret i ditt lokallag dersom du er usikker på om vi har registrert riktig postadresse, epostadresse og telefonnummer på deg.

Tusen takk for hjelpen!!

Solidarisk hilsen
Kathrine Jensen
Leder - Palestinakomiteen i Norge

SKEIV SOLIDARITET MED PALESTINA

Queers4Palestine er et nettverk av skeive palestinaaktivister. - At Israel gir sin egen befolkning rettigheter rettferdiggjør ikke overgrepene som begås mot den palestinske befolkningen, mener initiativtakerne.

Teksten under er sakset og redigert etter Reidar Engesbak artikkel i nettutgaven av det skeive magasinet Blikk:

– I 2010 var vi en gjeng som dro til de okkuperte palestinske områdene på Vestbredden, og under en demonstrasjon mot Israeli Defence Forces, i byen Ni'ilin traff vi en gjeng med israelske aktivister. De bar alle t-skjorter med teksten «We're here. We're queer, and we riot!», sier Andres Lekanger til Blikk Nett.

De norske aktivistene ble inspirert og da de kom hjem dannet de det norske nettverket Queers4Palestine.

– Dermed ble vi en del av en internasjonal bevegelse. Medlemmer fra hele verden legger ut artikler og informasjon om ulike aksjoner som skjer på nettet. Vi er et uformelt nettverk og aktivitetsnivået avhenger av tid, lyst og overskuddet til de som ønsker å delta. Vi har demonstrert mot Israel, arrangert debatter og workshops, sier Morten Sortodden.

RETTFERDIGGJØR IKKE OVERGREP

Aktivistene blir ofte konfrontert med spørsmål og påstander om at palestinere ikke er homovennlige.

– Vår erfaring er at det palestinske samfunnet er ganske så mangfoldig, og vi har vært åpne som homofile og skeive i Palestina. Det er ikke dermed sagt at vi er blinde for problemene som rir det palestinske samfunnet, så som antidemokratiske krefter, samt kvinne- og homofiendtlige krefter. Vi er også inneforstått med at det finnes religiøse ekstremister og politisk forfølgelse av opposisjonelle, og at dette må tas på alvor av det internasjonale samfunnet, sier Lekanger og legger til:

– Men ikke noe av dette rettferdiggjør Israels stadige overgrep mot palestinere.

Queers4Palestine blir også spurt om hvorfor det er viktig å gjøre et poeng ut av å være skeive palestina-

aktivister.

– Det er fordi israelske politikere bruker det faktum at Israel er en demokratisk stat, og ikke minst likestilling og lhbt-rettigheiter, som en moralsk rettferdiggjøring av sin ulovlige okkupasjon og stadige menneskerettighetsbrudd, sier Sortodden til Blikk Nett.

– Israel har selvsagt ikke kjempet fram lhbt-rettigheiter og andre sivile rettigheter fordi politikere trenger å rettferdiggjøre okkupasjonen. Israel har sivile rettigheter fordi sivilsamfunnet har kjempet dem frem, men like fullt brukes de sivile rettighetene til å sanke støtte for Israels overgrep. At Israel gir sin egen befolkning menneskerettigheter vil aldri rettferdiggjøre at de tar de samme rettighetene fra palestinere, hevder Lekanger.

Et annet virkemiddel i Queers4Palestines kamp for Q4P er felles kamp.

– Vi mener den beste måten å bekjempe homofobi på, er å samtidig støtte opp om andres kamp mot undertrykkelse. Det være seg kamp mot rasisme, islamofobi, eller okkupasjon, sier Sortodden.

Queers4Palestine er en facebookgruppe som er åpen for både rette og skeive og runde og alle andre. Meld deg inn!

50 ÅR FOR MYKJE

*Okkupasjonen tek ikkje slutt før Israel slutter å okkupere,
skriv Tora Systad Tyssen og Reidun Gjengedal frå Fellesutvalget for Palestina.*

TEKST: TORA SYSTAD TYSSEN OG REIDUN GJENGEDAL, FELLESUTVALGET FOR PALESTINA

Om du står i utkanten av Betlehem i Palestina og ser nordaustover ser du ei veldig byggeverksemd. Lass på lass med byggemateriale, kraner og hus som skyt i vêret. Lyden av stein som vert knust i det nytt land vert gjort klar til husbygging. Det er ikkje hus til palestinarane som eig jorda som vert bygd, men den stadige utvidinga av Har Homa. Det er ein av 127 israelske busettingar som gjenomborlar Vestbreidda og som utgjer kjerna i den israelske okkupasjonen av området. I år har den okkupasjonen vart i 50 år.

JORDA FORSVINN UNDER BEINA

Ifølge den fjerde Genève-konvensjonen er det ulovleg å flytte eiga sivilbefolkning inn på okkupert område. Det gjer Israel systematisk og utvidinga av Har Homa vert såleis eitt av mange eksempel på dei grove folkerettsbrotta landet utfører på palestinsk jord. At dette får foregå på 51. året utan sterkare reaksjonar syner eit handlingslamma internasjonalt system utan vilje og evne til å skjære gjennom. For palestinarane

på bakken er konsekvensen at jorda forsvinn under beina på dei. Der kor busettingane byggast kan ikkje palestinarar ferdast utan særskilde løyve og dei vert fråstole jorda si idet busettingane skal utvidast. Det vert av forsvararar av den militære okkupasjonen av Vestbreidda sagt at busettingane utgjer tre prosent av landområdet og difor ikkje er noko stort problem. Det stemmer ikkje. Busettingane med områda rundt utgjer 40,5 prosent av arealet på Vestbreidda, ifølge den israelske menneskerettsorganisasjonen B'Tselem. I 2016 vart det bygd 25 prosent fleire bustadar i busettingane enn året før. Trass i at folkeretten seier det er ulovleg å gjere permanente endringar på okkupert land utan at det kjem den opphavelige befolkninga til gode, endrar Israel geografien kvar dag.

Eitt av dei klaraste eksempla på det ser ein med bygginga av muren som sperrar inne Vestbreidda. Den er ulovleg fordi nær heile muren ligg inne på Vestbreidda, på palestinsk side av den grøne linja, våpenkvilelinja frå 1949. Når muren er ferdigbygd vil

Palestinske aktivistar frå den Hebron-baserte gruppa Youth Against Settlement.

omlag ti prosent av landet på Vestbreidda ligge på baksida av muren, mot Israel. Ikkje berre er palestinsk jord konfiskert for å bygge muren og tryggleiksona rundt. Samtidig mistar palestinske bønder tilgang til jordbruksland som hamnar på andre sida av muren. No må dei søke om løyve til å vitje eiga jord. Om dei får eit slikt må dei likevel forhalde seg til avgrensa tilkomst og strenge tryggingsskontrollar.

«Attende står eit gjennomhola Palestina»

Vidare kjem etableringa av militære treningsområder, vegar, industrisoner og naturreservat som alt er israelske myndigheiter sin måte å regulere om palestinsk land til nye bruksområde som i lita eller inga grad kan nyttast av palestinatar. Att står små

øyer av palestinsk jord som knytast saman av vegar som raskt kan sperrast av det israelske militæret slik at du ikkje kjem deg på jobb eller heim att på kvelden. Det er dette det betyr når ein høyrer nyhende om at israelske myndigheiter har godkjent 1000 nye bustadar i busettingane. Det betyr at land vert stole, at endå mindre mark kan dyrkast og dyr mister beitemark. Attende står eit gjennomhola Palestina, med ei befolkning utan rett til å utvikle eller ferdast i store delar av landet sitt. Og sjølv om Israel har trekt busettarane ut av Gaza er området under ein streng militær blokade med ein prekær mangel på vatn, byggemateriale, mat og infrastruktur.

IKKJE EIN KONFLIKT MELLOM TO LAND

Noreg har eit uttalt mål om å bidra til ei framforhandla tostatsløyning kor Gaza og Vestbreidda skal utgjere ein palestinsk stat. Om ein skal lukkast med det er det

Muren på Vestbreidda.

politiske og geografiske rommet for det forsvinnande lite, og det er straks vekke om det ikkje skjer noko. Då er det merkeleg at norske myndigheiter ikkje verkar villege til å ta nokon faktiske grep for å få det til å skje. Først må ein stikke fingeren i jorda og anerkjenne kva dette faktisk er. Dette er ikkje ei konflikt mellom to land, det er eit militært overlegent land som okkuperer eit anna og prøver å drive innbyggarane der vekk gjennom å nekte dei grunnleggande menneskerettar og bryte folkeretten. Gjennom å leie gjevarlandsgruppa er Noreg med å gjere livet litt enklare for palestinarane, samtidig spar vi pengar inn i ein menneskeskapt humanitær situasjon som all verdas bistand ikkje kan løyse. Den vert løyst når okkupasjonen tek slutt. Noreg si rolle i gjevarlandsgruppa er og eit raust handslag til Israel. Fordi vi og resten av verda tek mange av kostnadane ved å bygge palestinsk infrastruktur og institusjonar, noko ein okkupantstat pliktar å gjere etter folkeretten, slepp Israel.

Rolla vår i gjevarlandsgruppa verkar å gjere norske myndigheiter redde for både å styrke palestinarane sin posisjon gjennom å anerkjenne Palestina og å svekke Israel sin posisjon gjennom å innføre politiske og økonomiske sanksjonar mot dei. Begge desse tinga bør gjerast med det same dersom Noreg faktisk støttar ei tostatsløyning. Israel har fått straffefridom for sine systematiske brot på folkeretten lenge nok. Og om Israel ikkje godtek Noreg som leiar av gjevarlandsgruppa om vi anerkjenner Palestina eller kritiserer Israel sterkare, så vil aldri gjevarlandsgruppa føre til noko løyning uansett. Å ikkje reagere tydelegare på Israel sine systematiske folkerettsbrot er ikkje å halde seg nøytral og balansert, det er å føre ein politikk som aksepterer og tilrettelegg for at Israel okkuperer Gaza og Vestbreidda.

Lat oss markere at 50 år med okkupasjon er 50 år for mykje med å legge faktisk press på Israel. Okkupasjonen tek ikkje slutt før Israel sluttar å okkupere.

BEDUINER RISIKERER FORDRIVELSE - IGJEN

Ein Al-Rashash er et av 46 beduinsamfunn som Israel planlegger å tvangsflytte for å gi plass til ekspansjon av bosetninger i område C.

TEKST OG FOTO: ROBERT WOOD/EAPPI

I februar i fjor ble leiren til de palestinske beduinene som holder til ved Ein Al-Rashash revet av den israelske hæren etter at en endelig rivningsordre ble gitt av israelske myndigheter. Denne rivningen var ifølge FNs Sentrale humanitære samordningsenhet (OCHA) én av totalt 1089 i 2016, et år som så et kraftig byks i antall gjennomførte rivninger. Rivning av palestinske bygninger og hjem har i løpet av de siste årene i særlig grad gått ut over beduiner som bor i område C, samt innbyggere i okkuperte Øst-Jerusalem.

RIVNING OG BOSETTERVOLD

Den palestinske beduinen Ali Sahwaha bor i leiren Ein Al-Rashash og forteller om kulden som satte inn ved nattetid etter at leiren ble ødelagt i fjor vinter.

- For folk flest er natta ei rolig tid hvor man får slappet av. Vi får nesten ikke sove. Om natten holder vi vakt i tilfelle noe skjer.

De litt over 100 personene som bor i leiren har et begrenset område til rådighet. På to kanter grenser beitemarken de bruker til ulovlige israelske bosetninger, blant dem utposten Esh Kodesh som er kjent for

å huse voldelig bosetter-ungdom. I nord ligger den palestinske landsbyen Douma og ned fjellsidene mot øst ligger den tørre Jordandalen.

Ali hevder at han ser en økning i bosettere som flytter inn i utpostene i området, særlig i en nedlagt militærleir som nå huser sivile bosettere.

- Hvis vi tar sauene våre opp mot gjerdet de har satt opp vil de jage oss bort, og hvis vi gjeter flere i lag ringer de til militæret og får dem til å jage oss bort, forteller han.

RELOKALISERINGSPLAN

I sentrale deler av Vestbredden, inkludert områdene mellom Jerusalem og den store israelske bosetningen Ma'ale Adumim, regner OCHA med at det bor omlag 7000 palestinske beduiner i 46 samfunn av ulik størrelse, der Ein Al-Rashash er én av disse. Et stort flertall livnærer seg på sau- og geitehold, og brorparten er flyktninger fra Negev-ørkenen. I tillegg er kun 15 prosent av disse beduinsamfunnene tilknyttet vann- og strømforsyning. De fleste rapporterer om bosettervold.

ØNSKER Å BLI: Ali Sahwaha i Ein Al-Rashash ønsker å bli værende, men etterlyser hjelp i form av vann- og strømforsyning for å kunne fortsette.
FOTO: EAPPI/Robert Wood

MILITÆRT OMRÅDE: Betongelementet forteller at området beduinene i Ein Al-Rashash bor på er militært område. På åskammen bak ligger den nærmeste bosetningen, en nedlagt militærleir.

Som ledd i en prosess for å rydde og annektere mer land i område C med den hensikt å bygge bosetninger, har Israel vedtatt at disse 46 samfunnene skal tvangsflyttes og samles i tre relokiseringssteder. Planen er særlig prekær for håndfullen av beduin-samfunn som er lokalisert i det såkalte «E1-området», for eksempel Jabal Al-Baba mellom Ma'ale Adumim og Øst-Jerusalem. For dette området ligger allerede planene om bygging av bosetninger klare. Hvis de blir realisert vil de palestinske nabolagene i Øst-Jerusalem effektivt være omringet av ulovlige bosetninger i nord, sør - og øst, samt Israel i vest.

I tillegg til å være i strid med den fjerde Genèvekonvensjonen som forbyr tvangsflytting av folk under okkupasjon, er både internasjonale organisasjoner og de berørte beduinene selv kritiske til forholdene i de planlagte «relokiseringsstedene».

- Jeg lever av sauene mine, poenget er Ali i Ein Al-Rashash. Hvordan kan jeg ha sauer i byen? Skal de spise blomster i en rundkjøring i Jeriko?

Alis bekymringer gjenspeiles i OCHA sine uttalelser som påpeker at de planlagte relokiseringsstedene mangler tilstrekkelig beitemark til at beduinene kan fortsette den livsstilen de foretrekker. I tillegg reiser OCHA helsemessige innvendinger all den tid ett av disse stedene skal lokaliseres rett ved siden av et avfallsdeponi.

«PUSH-FAKTOR»

OCHA mener at israelske myndigheter har skapt et nær ulevelig klima for beduinsamfunnene. Dette har i første rekke blitt gjort ved å ikke utstede byggetillatelse og i neste omgang rive det som likevel blir bygget. Dernest hindrer israelske myndigheter tilgang til infrastruktur som vann- og strømforsyning, og de begrenser tilgangen til beiteområder gjennom håndhevelse av militære områder. I tillegg lar de være å slå

ned på bosettervold rettet mot beduinsamfunnene. I C-områdene er det som kjent israelske okkupasjonsmyndigheter som har ansvar for palestinerne sikkerhet og velferd. Denne skapte tilværelsen fungerer som en «push-faktor» i forsøket på å få beduinene bort fra landet.

- Vi trenger hjelp til å fortsette å bo her. Elektrisitet og vann. Jeg trenger hjelp til å hamle opp med bosetterne. Jeg prøver så godt jeg kan og slik bevarer jeg verdigheten min, men bosetterne har en stat i ryggen som forsyner dem med veier, strøm og sikkerhet, forklarer Ali som ikke er imponert over den hjelpen internasjonale og palestinske humanitære organisasjoner kan tilby dem.

«Ein» på arabisk betyr vannkilde, så området ved Ein Al-Rashash er naturlig begunstiget med vann, men vannkilden er nå avstengt av bosetterne kan Ali fortelle.

- Nå må vi kjøpe vann til 100 shekel (240 kroner) for tre kubikkmeter.

HVILKEN FREMTID?

Som sagt er flertallet av beduinene i disse 46 samfunnene opprinnelig fra Negev-ørkenen i dagens Israel, men ble tvunget på flukt i løpet av 1948-krigen. Dette er også historien til de over 100 beduinene som i dag bor i Ein Al-Rashash.

- Våre besteforeldre måtte flykte til området rundt Hebron i 1948. Senere ble de presset til å forflytte seg lenger nordover, forteller Ali.

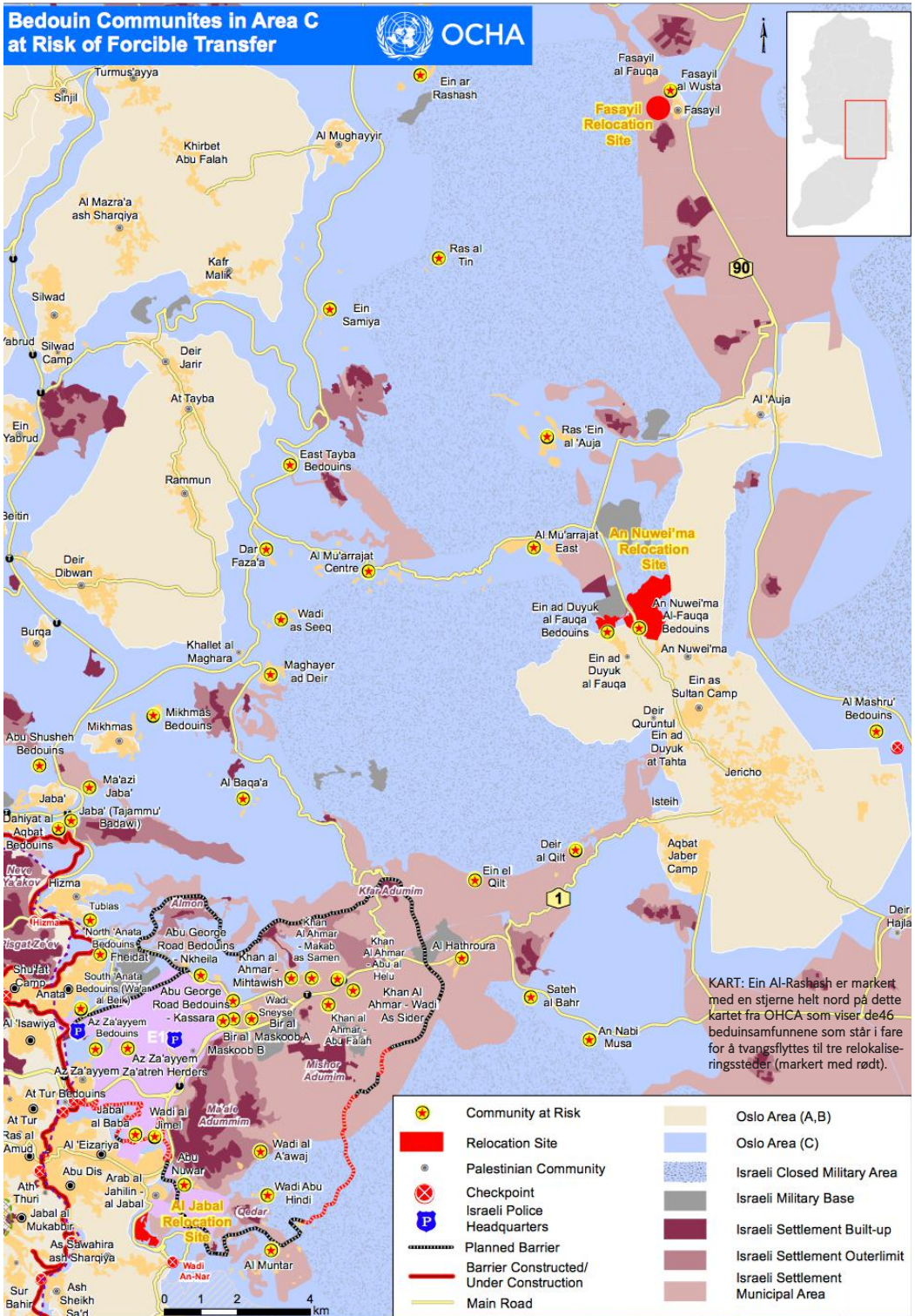
For ei stund oppholdt storfamilien seg i området øst for Jerusalem, før de igjen ble presset lengre nord. De har bodd ved Ein Al Rashash i mer enn 30 år nå. På spørsmål om hva de tror fremtiden vil bringe tar Sulaiman, Alis storebror, ordet.

- Hvilken framtid? Det blir bare verre. Det er ikke noen framtid for oss. Før kunne jeg gjete sauene mine fritt. Det kan jeg ikke lengre.

Det faktum at også bosetterne holder sauer gir Ali en dyster tanke.

- Kanskje vi i fremtiden vil jobbe for bosetterne og passe på deres dyr siden vi ikke lenger har mulighet til å ha våre egne.

Robert Wood var ledsager i Palestina og Israel i tre måneder høsten 2016. Norske bidrag til Ledsagerprogrammet (EAPPI) organiseres av Kirkens Nødhjelp.

KAMPEN OM BETLEHEM

Mens palestinske hjem rives, popper det opp ulovlige israelske bosettinger i landskapet ved Betlehemsmarkene.

TEKST OG FOTO: JORUNN AANENSEN KALVIK

Israelske myndigheter meldte 24. april fra om at israelske reisebyråer fra 15. mai vil bli tvunget til å undertegne en forpliktelse om ikke å ta med turistgrupper til den okkuperte Vestbredden. Saken sto å lese i Ma'an News Agency 24. april. Er det noe Palestina trenger, så er det besøk.

Har man først opplevd det, så er det nesten noe overjordisk over det. Soloppgang over Betlehem. Det rødlige skjæret som stiger over åssidene rundt byen. Betlehemsmarkene. Det er så en fornemmer den stemninga som må ha vært der den første morgenen etter at Jesusbarnet var født. Mange forbinder da også byen først og fremst med dens bibelfortellinger, og hva den har betydd for kristne opp igjennom historien. Man kan tro på bibelhistoriene eller ikke, men det er likevel noe spesielt med det å være i Betlehem.

PALESTINSKE HUS RIVES

Fakta på bakken er noe helt annet enn en bibelfortelling. Da jeg besøkte Betlehem igjen i påska 2017, dro jeg sammen med Baha Hilo, en lokal guide som er født og oppvokst i den palestinske byen Beit Sahour, som ligger like øst for Betlehem. Baha kan fortelle at det per i dag foreligger 11 rivingsordre for bolighus i Betlehem, noe man også kan lese hos UNOCHA. Årsaken til at

bygningene skal rives er at områder som tidligere var område A, og som dermed har fått byggetillatelse fra palestinske selvstyremyndigheter, er endret til område C, som er underlagt full israelsk kontroll. Dermed foreligger det ikke lenger byggetillatelse til palestinere i en del områder rundt Betlehem. Sammen med Baha og organisasjonen «To Be There» besøkte jeg noen av områdene som er truet av riving, og vi innsiserte landskapet rundt Betlehem som bygges ut med israelske bosettinger tett opp til bygrensa.

Oppe på en åskam viste Baha meg en klynge med hvite hus som ligger like overfor Beit Shour:

- Dette er *Har Homa*, en av de raskest voksende bosettingene på palestinsk land, forklarte han.

I skrenten nedenfor kunne vi se hvordan muren kommer krypende og avsondrer innbyggerne i Beit Sahour fra jorda si. Dette området ligger like i nærheten av markene hvor englene skal ha fortalt hyrdene om at Jesus var blitt født.

- Hver stein her forteller en historie. Det meste kan knyttes opp mot Bibelen. Og undertrykkelse, slo Baha fast.

RESTER ETTER OLDTIDSHULER

Det sies at da den katolske helgenen St. Helena var på reise i Det hellige land for å besøke Jesu grav,

Kafeen «Singer», som ligger i Beit Sahour, er treffstedet til organisasjonen «To Be There».

ble Beit Sahour lokalisert som hyrdemarken som er omtalt i juleevangeliet, og det ble bygd et kloster der. Legenden sier at hyrdene på disse fruktbare markene så Betlehemsstjerna lyse for første gang. St. Helena er den katolske helgenen som fikk bygget gravkirka over stedet hvor Jesus skal ha blitt født. Den skal være den samme som står i Betlehem den dag i dag. Kirka står på Manger Square, og er blitt oppført som et UNESCO verdensarvsted. Den ble bygd i 336 e.Kr., men var utsatt for brann i det sjette århundre etter vår tidsregning. Man finner likevel fremdeles gjenstander og rester fra tidligere perioder i kirka. Det finnes også gresk-ortodokse kirker på Manger Square, og både fransiskanske og armenske klostre. På motsatt side av Manger Square finner man moskeen Omar fra 1860 – som er bygget på land donert av den gresk-ortodokse kirken. Et varig eksempel på fredelig samliv mellom de store religionene i verden.

LIDENDE PALESTINSK TURISTINDUSTRI

Betlehem og Beit Sahour mottar mesteparten av turistene som besøker Palestina, og ved juletider er det et enormt mangfold av mennesker som besøker byen. På Manger Square møtes minst 10 000 mennesker julaften for å dele feiringen med musikk

og lys. Bethlehem som by og bydelen Beit Sahour bør ses på som forbilledlig for sameksistens. I stedet ønsker altså israelske myndigheter nå å hindre israelere å reise dit. Dersom israelske myndigheter tar i bruk denne nye bestemmelsen, vil dette bli et ytterligere slag mot en allerede lidende palestinsk turistindustri på den okkuperte Vestbredden. Turistindustrien på Vestbredden må forholde seg til alle de diskriminerende lovene og restriksjonene som har strupet det palestinske markedet, samtidig som de ser at det israelske markedet øker sine inntekter,

«Beit Sahour spilte en nøkkelrolle under begge intifadaene»

ifølge Ma'an. Mange av oss som besøker Palestina vet at hvis man forteller grensekontrollørene på Ben Gurion flyplass hvilke intensjoner man har med reisen risikerer man ydmykende forhør eller i verste fall å bli sendt ut av landet under påskudd av å utgjøre en sikkerhetsrisiko – eller uten noen forklaring i det hele tatt.

På min tur i påska besøkte jeg den evangelisk-lutherske skolen i Beit Sahour. Det er en skole hvor 80 prosent av elevene er kristne, mens 20 prosent er muslimske. Religion undervises i et fellesskap, og

Muren.

Fødselskirken.

man lærer like mye om begge religionene. Halvparten av elevene er gutter og halvparten av elevene er jenter. Som alle skolene til den evangelisk-lutherske kirken i Jordan og det hellige land (ELCJHL), forsøker de å være en skole for alle elever, uavhengig av kjønn, religion, etnisitet eller evne til å betale skoleavgift. Fremfor alt ønsker skolen å lære elevene å være positive modeller for sameksistens mellom studenter med forskjellig religiøs bakgrunn.

I tillegg til å være en smeltedigel for like mennesker med ulike bakgrunner, ses Beit Sahour på som et senter for palestinsk politisk aktivisme. Om det er årsaken til at israelerne vil hindre israelske turistbyråer å ta med seg turister til byen, vites ikke. Mange vil huske at byen spilte en nøkkelrolle under både den første og den andre intifadaen. Under intifadaene ble det oppmuntret til ikke-voldelig aktivisme fra det palestinske senteret for forandring mellom folk (PCR) basert i Beit Sahour. Under den første intifadaen ble det tatt initiativ til møter mellom palestinere og israelere, hvor israelere ble invitert til å komme og tilbringe en helg i palestinske

hjem under slagordet «Break bread, not bones».

Betlehem har mistet mange turister etter at Israel bygde separasjonsmuren. Den økonomiske fortjenesten går til israelske selskaper – busselskaper, guider og hoteller. Turistene blir der ikke lenge nok til at palestinerne nyter godt av turismen. Muren i seg selv ikke er problemet. Den er stygg å se på og skaper store utfordringer for menneskene som bor der ved at den skaper køer, forsinkelser og frustrasjon. Men det er først og fremst det den representerer som er hovedproblemet - den israelske undertrykkelsen av det palestinske folket, ikke bare siden 1967 men siden 1948.

Da jeg var i Betlehem snakka de lokale om et opprør som snart ville komme, om en revolusjon fra innsiden. De snakka også om Marwan Barghouti, frihetsforkjemperen som palestinerne kaller sin «Nelson Mandela». Jeg skjønnte hva de snakka om samme dagen jeg dro hjem. 17. april startet sultestreiken. Det er fra de lokale man skal høre det.

BLI MED PÅ TUR TIL PALESTINA!

*Er du interessert i å oppleve Palestina,
og se med egne øyne hvilke
konsekvenser okkupasjonen har for
den palestinske befolkningen?
Da må du bli med oss på studietur!*

Palestinakomiteens studieturer gir innsikt i de mest sentrale spørsmålene som er nødvendig for å forstå den situasjonen som palestinerne lever i.

TURER SOMMER OG HØST 2017:

29. juli – 9. august: Ungdomstur til Palestina/Vestbredden. Pris: kr 7 000,-

14. – 22. oktober: Politisk tur til Palestina/Vestbredden. Pris: ca kr 16000,- med forbehold. *Fulltegnet.* Kontakt eldbjorg@gmail.com for å stå på venteliste. NB: Flere av Palestinakomiteens lokallag tilbyr stipend til ungdommer som blir med på tur. Kontakt ditt lokallag for mer informasjon!

Med forbehold om valutaendringer inkluderer prisen reise, opphold med frokost og de fleste lunsjer, all transport, norsk og palestinsk guide.

Deltakerne på studieturene tilbys forberedelser før turen og oppfølging etter hjemkomsten, slik at flere vil kunne engasjere seg i solidaritetsarbeidet og formidle videre erfaringer og kunnskap. Turene fylles raskt opp, så vær tidlig ute med påmelding hvis du vil reise! Turene har med reiseleder fra Palestinakomiteen i tillegg til lokal turoperatør og lokale guider.

Norsk turoperatør er Al Quds Reiser A/S som er medlem av Reisegarantifondet.

For mer informasjon og påmelding, kontakt Eldbjørg Holte på e-post eldbjorgholte@gmail.com eller mobil 48212214.

Foto: Synne Dahl

STUDIETURER FOR FAGORGANISERTE

Faglig Utvalg i Palestinakomiteen arrangerer turer rettet inn mot ulike deler av fagbevegelsen.

For mer informasjon, kontakt Kjersti Nordby fra Faglig Utvalg på e-post kjer-n@online.no eller mobil 99579818.

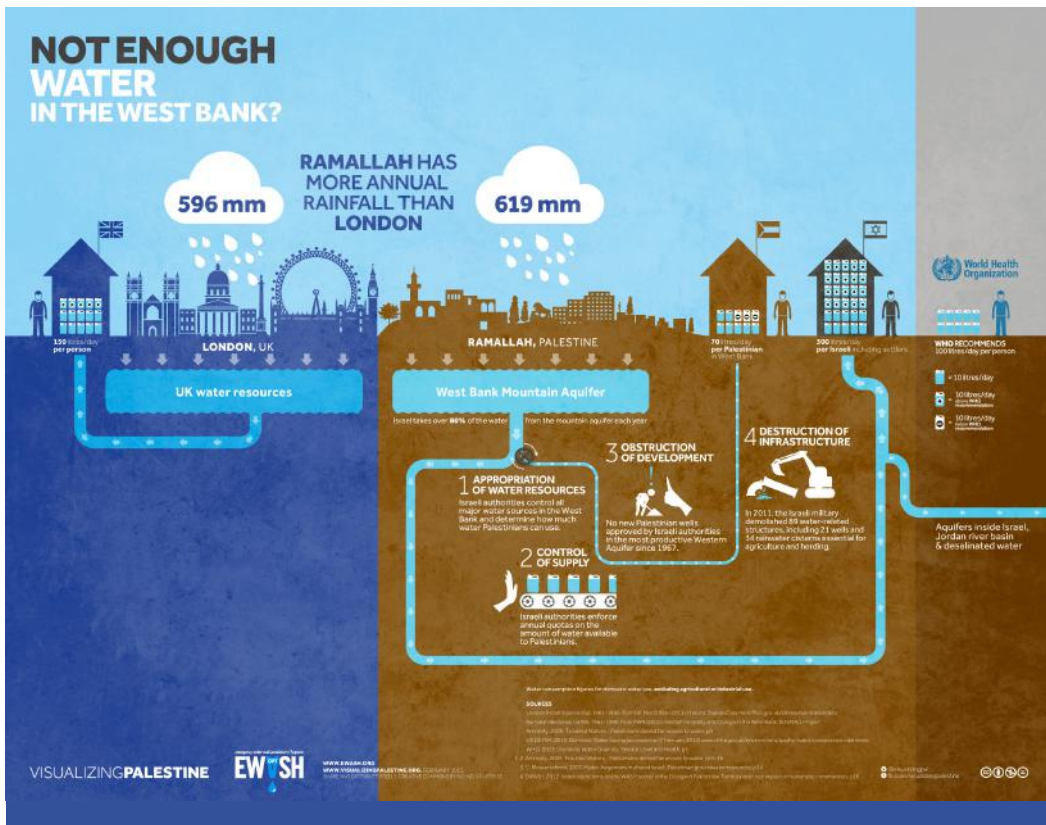
palestinakomiteen.no/studieturer

ULIK TILGANG TIL VANN I PALESTINA

TEKST: MAGNUS CHRISTOFFERSEN

Det er store vannforekomster i Palestina. Tilgangen til vannet er imidlertid svært skjevt fordelt.

«Det er lett å få ørkenen til å blomstre ved å bruke noen andres vann og samtidig nekte dem tilgang til en rimelig andel av vannet», sier en ekspert til Amnesty International.

Vann er som kjent en forutsetning for liv. Det eksisterer rike vannkilder på Vestbredden, men tilgangen til dem er svært ujevn fordelt. Palestinere som bor på Vestbredden bruker i snitt 73 liter vann per person om dagen, mens israelere bruker tilsvarende 240 liter vann per dag. Blant nybyggerne, som holder til i ulovlige bosetninger, er tallet enda høyere, over 300 liter om dagen per person.

I områder hvor tilgangen til vann er begrenset ligger daglig konsum blant palestinere enda lavere enn dette, ned mot 20 liter vann om dagen.

For eksempel har palestinere som lever i landsbyen al-Hadidiya i den nordlige delen av Jordandalen kun tilgang til 20 liter vann per dag. I bosetningen Ro'i nyter hver person godt av 460 liter vann per dag. Denne ble grunnlagt i 1976 og ligger kun noen kilometer unna.

KONTROLL AV VANN

Siden okkupasjonen i 1967 har antall nybyggere på Vestbredden økt. I dag finnes det omtrent en halv million bosettere på Vestbredden. Det israelske vann-

selskapet Mekorot henter ut vann som befinner seg på Vestbredden, som de igjen selger tilbake til palestinerne. I mange tilfeller utgjør denne kostnaden ved å kjøpe vann av Mekorot en stor andel av budsjettet til fattige palestinske familier.

Palestinske vannprosjekter må søke tillatelse fra «Joint Water Committee», hvor Israel i realiteten har vetomakt. Her blir kun 54 prosent av prosjektene innvilget, mot nærmere 100 prosent av de israelske.

Etter Oslo-avtalen i 1993 ble Vestbredden delt inn i tre områder: A, B og C. I C-områdene har Israel både militær og sivil kontroll. Palestinere som ønsker å bygge vannprosjekter i C-områdene må søke den israelske siviladministrasjonen om tillatelse. Det er ekstremt vanskelig å få innvilget en slik tillatelse. Ifølge FN ble 98 prosent av alle søknadene avvist mellom 2010 og 2014.

Dermed betyr dette at palestinere som bor i C-områdene ikke har noe annet valg enn å bygge uten tillatelse, med konstant fare for at israelerne river det ned igjen. Dette gjelder helt ned til enkle tanker utviklet for å fange opp regnvann.

På grunn av mangel på vann og andre grunnleggende fasiliteter, flytter mange palestinere fra C-områdene. Dette betyr at israelsk overtakelse av land utvides og bosetningene øker.

HVA MENER PARTIENE OM PALESTINA?

Til høsten er det stortingsvalg. Vi har spurt de ulike partiene om hvor de står når det gjelder sentrale Palestina/Israel-spørsmål.

I samarbeid med Fellesutvalget for Palestina kontaktet Palestinakomiteen i Norge de ni største partiene for å høre om deres synspunkter på sentrale spørsmål i Palestina/Israel-saken. Alle partiene fikk tilsendt åtte spørsmål med ulike svaralternativer og mulighet til å utdype svarene sine dersom de ønsket det.

På den neste siden kan du se hva partiene svarte på de åtte spørsmålene. Vi har markert de svaralternativene som vi mener er god Palestina-politikk med grønt. Begrunnelsene til de enkelte partiene følger

etter skjemaet.

Fremskrittspartiet sa seg ikke enig i premissene for spørsmålene, og valgte derfor å svare på spørsmålene uten å krysse av på de oppgitte svaralternativene. KrF krysset heller ikke av for noen av våre svaralternativer.

Høyre valgte å ikke svare på spørsmålene, men sendte isteden en egen, generell tekst som blant annet tok for seg Norges rolle i giverlandsgruppa. Av plasshensyn og mangel på relevans blir denne teksten ikke trykket i dette bladet.

SPØRSMÅL									
1 Hva mener ditt parti om anerkjennelse av Palestina?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	FOR	FOR	UKLART	FOR	FOR	FOR
2 Hva mener ditt parti om samarbeid mellom Norge og Israel innen petroleumssektoren, når områdene forblir omstridte?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	TAR IKKE STILLING	MOT	UKLART	MOT / TAR IKKE STILLING	MOT	MOT
3 Vil ditt parti jobbe for at Statens pensjonsfond utland (Oljefondet) trekker ut investeringer fra selskaper og virksomheter som profitterer på folkerettsstridige bosettinger etablert på okkupert palestinsk område?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	JA	JA	UKLART	JA	JA	JA
4 De israelske bosettingene på okkupert område er i strid med folkeretten og antallet israelske bosettere på okkupert palestinsk land har nå passert 700 000. Mener ditt parti at Israel skal holdes ansvarlig for dette og avslutte bosettingene?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	JA	JA	JA	JA	JA	JA
5 Mener ditt parti at det er riktig å drive handel med varer og tjenester som produseres i strid med folkeretten på okkupert område?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	UKLART	NEI	NEI	NEI	NEI	NEI
6 Mener ditt parti at palestineres oppfordring til boikott, desinvesteringer og sanksjoner er et riktig virkemiddel å bruke overfor Israel for å få slutt på okkupasjon og apartheid?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	UKLART	NEI	NEI	NEI	JA	JA
7 Israel har innført innreiseforbud for folk som tar til orde for BDS av Israel og de folkerettsstridige bosettingene. Mener ditt parti at dette er riktig?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	NEI	NEI	UKLART	NEI	NEI	NEI
8 Hva mener ditt parti om Israels fengsling av palestinske barn gjennom et militært rettssystem?	UKLART	IKKE BESVART	UKLART	GALT	GALT	GALT	GALT	GALT	GALT

FREMSKRITTPARTIET

1 Anerkjennelse (UKLART)

Begrunnelse: En fremforhandlet løsning mellom de to partene, der utfallet blir to stater for to folk, er den eneste farbare vei hvis målet er varig fred. Å anerkjenne en palestinsk stat nå, vil være ødeleggende for fredsprosessen. En palestinsk stat skal være utfallet av forhandlinger. En anerkjennelse vil signalisere til det palestinske lederskapet at de ikke trenger å forhandle.

2 Olje/gass (UKLART)

Begrunnelse: Områdene der det foregår petroleumsvirksomhet er ikke omstridte. Samarbeid innen petroleumssektoren er bra for Norge.

3 Trekke ut Oljefondet (UKLART)

Begrunnelse: Statens pensjonsfond utland investerer i Israel som aldri før, fordi dette gir god avkastning for fondet og er således gunstig for norsk økonomi.

4 Avslutte bosettingene (UKLART)

Begrunnelse: Bosettingenes fremtid skal avgjøres i forhandlinger mellom partene.

5 Handel med bosettervarer (UKLART)

Begrunnelse: Handel er det fremste virkemiddelet vi har til å få økonomisk vekst. Boikottforkjempere bør tenke på at det ofte er palestinske arbeidere og deres familier som rammes hardest hvis handelen opphører.

6 Boikott (UKLART)

Begrunnelse: BDS er kontraproduktivt hvis målet er en fredelig løsning mellom partene.

7 Angrep på BDS (UKLART)

Begrunnelse: Suverene stater har rett til å bestemme hvem som kan reise inn i landet.

8 Fengsling av barn (UKLART)

Begrunnelse: Israel er en demokratisk rettsstat. Vi forventer at landet forholder seg til relevant internasjonal lovgiving på feltet.

HØYRE

- 1 IKKE BESVART
- 2 IKKE BESVART
- 3 IKKE BESVART
- 4 IKKE BESVART
- 5 IKKE BESVART
- 6 IKKE BESVART
- 7 IKKE BESVART
- 8 IKKE BESVART

KRISTELIG FOLKEPARTI

1 Anerkjennelse (UKLART)

Begrunnelse: KrF er tilhenger av en tostatsløsning og anerkjennelse av en palestinsk stat bør skje innen rammen av en avtale om det. En ensidig oppretting av en palestinsk stat bidrar ikke konstruktivt til en løsning av den pågående konflikten og inngåelse av en fredsavtale.

2 Olje/gass (UKLART)

Begrunnelse: KrF er positiv til petroleumssamarbeid og teknologisk samarbeid med Israel på folkerettslig avklarte områder og mener det også ville være interessant å vurdere kompetanseoppbygging og løsninger som både Israel og palestinske selvstyremyndigheter kan være tjent med. For den palestinske befolkning kan inntekter fra petroleumssektoren relativt sett være enda viktigere enn for Israel.

3 Trekke ut Oljefondet (UKLART)

Begrunnelse: KrF har vært en pådriver for å etablere strenge etiske retningslinjer for forvaltningen av midlene i Statens pensjonsfond utland (SPU). Etikkrådet skal sikre en grundig vurdering for eventuelle uttrekk og KrF mener samme vurderingsprinsipper må gjelde for alle. Det er derfor viktig at beslutninger om uttrekk av enkeltelskaper tas på grunnlag av grundige tilrådninger fra Etikkrådet, ikke ut fra selektive, politiske vurderinger.

4 Avslutte bosettingene (UKLART)

Begrunnelse: KrF mener alle må overholde folkeretten og det gjelder ikke bare Israel, men også palestinske selvstyremyndigheter og Hamas-styret på Gazastri-

pen. Aktiviteter i strid med folkeretten og menneskerettighetene som ødelegger grunnlaget for å lykkes med fredsarbeid bør alle parter avslutte.

5 Handel med bosettervarer (UKLART)

Begrunnelse: KrF mener internasjonal handel skal skje i samsvar med internasjonal rett, og det er en holdning vi inntar både til Israel og andre.

6 Boikott (UKLART)

Begrunnelse: KrF støtter ikke en ensidig handelsboikott av Israel, blant annet fordi det ikke fremmer den fred og forsoning som både israelere og palestinere er tjent med. KrF mener tvert imot at det er viktig med økt fredelig samarbeid og kontakt mellom Israel, palestinerne og omverdenen.

7 Angrep på BDS (UKLART)

Begrunnelse: KrF er generelt for mellomfolkelig kontakt og mener at politiske synspunkter ikke bør hindre personers innreise, men vi har merket oss at dette likevel skjer i forskjellige land. Noe annet er det hvis hensyn til rikets sikkerhet og andre legitime grunner foreligger.

8 Fengsling av barn (UKLART)

Begrunnelse: KrF mener generelt at fengsling av barn må unngås og at myndigheter og voksne ikke må oppfordre barn til å hate andre folk eller å begå voldshandlinger, eller på annen måte fremme ekstremisme, hat og terror.

1 Anerkjennelse FOR

2 Olje/gass TAR IKKE STILLING

Begrunnelse: Det har ikke vært politisk behandlet på Stortinget om hvorvidt slikt samarbeid skal kunne finne sted. Venstre mener generelt at vi trenger et grønt skifte, og at verden må belage seg på en overgang fra fossile energiløsninger, til fornybare løsninger.

3 Trekke ut Oljefondet JA

Begrunnelse: Venstre mener at SPU ikke bør investere i selskaper og virksomheter som profitterer på brudd

på folkeretten. Derfor mener Venstre at de etiske vurderingene i SPU må styrkes ytterligere.

4 Avslutte bosettingene JA

Begrunnelse: Det er bare provoserende at disse bosettingene fortsetter.

5 Handel med bosettervarer (UKLART)

Begrunnelse: Venstre mener at organisert handelsboikott kan slå uheldig ut, og ramme hardest de man ikke ønsker å ramme. Samtidig er det viktig at det informeres om hvor produktene kommer fra, slik at de som ønsker å unngå handel med slike produkter kan ta sine selvstendige valg.

6 Boikott (UKLART)

Begrunnelse: Venstre forstår at palestinerne oppfordrer til det eneste virkemidlet man ser. Men det kan samtidig stoppe muligheten for dialog som det internasjonale samfunnet trenger med israelere og palestinere for å finne varig løsning i regionen.

7 Angrep på BDS NEI

Begrunnelse: Venstre mener dette ikke er riktig. Men det viser også at en organisert boikott kan avskjære muligheter for dialog og løsninger. Det er realiteten vi må forholde oss til.

8 Fengsling av barn GALT

Begrunnelse: Venstre mener fengsling av barn er galt, uansett.

1 Anerkjennelse FOR

Begrunnelse: Vi mener at palestinerne «fortjener» sitt eget land. Vi mener også at en slik anerkjennelse kan være med på å få fartgang på nye forhandlinger.

2 Olje/gass MOT

Begrunnelse: Vi ønsker ikke at Norge engasjerer seg i omstridte områder som folkeretten har definert som okkuperte områder, eller hvor jurisdiksjonen ikke er fastlagt.

3 Trekke ut Oljefondet JA

Begrunnelse: Vi er mot investeringer i områder definert som folkerettsstridige.

4 Avslutte bosettingene JA

Begrunnelse: Israel og de palestinske selvstyremyndighetene må sammen definere hva som skal skje med bosettere straks en fredsavtale og to stater eksisterer side om side. Det får være opp til dem selv om de vil bytte land mot land etc.; om bosettere skal få leve i en nye stat osv.

5 Handel med bosettervarer NEI

Begrunnelse: Samme som i alle andre spørsmål; det strider mot folkeretten.

6 Boikott NEI

Begrunnelse: Vi tror det ødelegger mer enn det bidrar. Ikke minst tror vi at israelske myndigheter vil bli enda vanskeligere å få til forhandlingsbordet.

7 Angrep på BDS NEI

Begrunnelse: En slik udemokratisk holdning tar vi sterkt avstand fra.

8 Fengsling av barn GALT

Begrunnelse: Det er få, om noen, eksempler på at fengsling av barn er en fornuftig politikk. Dessuten strider det mot alle FN-konvensjoner.

SENTERPARTIET

1 Anerkjennelse (UKLART)

Begrunnelse: Senterpartiets stortingsgruppe har tidligere vedtatt at vi støtter prinsippet om anerkjennelse av en palestinsk stat, men at tidspunktet for anerkjennelse må vurderes nøye i forhold til hvordan den kan bidra konstruktivt i en dialog om tostatsløsning. Her er den aktuelle innstillingen: <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2014-2015/inns-201415-273.pdf>

2 Olje/gass (UKLART)

Begrunnelse: Det er grunn til å være varsomme så lenge grensene er uavklarte og områdene utenfor

Gaza er omstridt.

3 Trekke ut Oljefondet (UKLART)

Begrunnelse: Senterpartiet mener at selskaper det investeres i må oppfylle internasjonale prinsipper og standarder forankret i OECD og FNs Global Compact samt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

4 Avslutte bosettingene JA

Begrunnelse: Senterpartiet mener bygging av bosetting på okkupert land er i strid med folkeretten og gir ufred.

5 Handel med bosettervarer NEI - (UKLART)

Begrunnelse: Senterpartiet støttet uttalelsene til utenriksministeren i den rød-grønne regjeringen da han tok til ordet for at Norge burde innføre tydelig merking av produkter fra israelske bosettinger og fraråde norske bedrifter å importere varer fra de ulovlige bosettingene. Senterpartiet har ikke endret standpunkt siden det. Senterpartiet støtter ikke ensidige norske sanksjoner i mot Israel.

6 Boikott NEI

Begrunnelse: Senterpartiet ønsker ikke ensidige norske sanksjoner i mot Israel.

7 Agrep på BDS NEI

Begrunnelse: Senterpartiet beklager forbudet, og tror dette kan forsterke frontene i den internasjonale debatten om konflikten.

8 Fengsling av barn GALT

ARBEIDERPARTIET

1 Anerkjennelse FOR

Begrunnelse: Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat, og vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for anerkjennelse. Når Arbeiderpartiet får regjeringsansvar og det ikke har skjedd en reell framgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge sette i gang en prosess for anerkjennelse av Palestina som selvstendig stat, på et

tidspunkt hvor dette kan skape framgang i fredsprosessen.

2 Olje/gass MOT - TAR IKKE STILLING

Begrunnelse: Arbeiderpartiet er i utgangspunktet tilhenger av handel, økonomisk og teknologisk samarbeid med Israel, også innen petroleumssektoren. Men vi mener norske selskaper bør være tilbakeholdne med å involvere seg i havområder hvor grensene er uavklarte eller omstridte. Grensespørsmål knyttet til omstridte havområder skal avklares i sluttstatusforhandlinger mellom partene.

3 Trekke ut Oljefondet JA

Begrunnelse: I 2010 satt Arbeiderpartiet i regjering da to selskaper ble utelukket fra Statens pensjonsfond utland (SPU) for å delta i utvikling av eiendomsprosjekter på de folkerettsstridige bosettingene på Vestbredden. Utelukkelsen skjedde etter tilrådning fra Etikkrådet og var basert på retningslinjene for observasjon og utelukkelse. Etikkrådet mente den gang at det måtte være «en klar sammenheng mellom selskapets virksomhet og det foreliggende normbrudd». Etablert praksis er altså at det er grunnlag for å utelukke selskaper direkte involvert i okkupasjonen. Samtidig mener vi fra Arbeiderpartiets side at det fortsatt skal være opp til Etikkrådet (og ikke regjeringen eller Stortinget) å vurdere konkrete investeringer i enkelt-selskaper, basert på de etiske retningslinjene.

4 Avslutte bosettingene JA

Begrunnelse: Israelske bosetninger på okkupert område er i strid med folkeretten, herunder en rekke resolusjoner i FNs sikkerhetsråd. Økte bosetninger gjør at det blir stadig mindre palestinsk land igjen på Vestbredden. I takt med at det blir mindre land igjen for å etablere en palestinsk stat, mister tostatsløsningen også legitimitet blant palestinerne. Derfor mener Arbeiderpartiet at Israel må avslutte okkupasjonen av palestinske områder.

5 Handel med bosettervarer NEI

Begrunnelse: Arbeiderpartiet er positive til merking av produkter som er tilvirket i bosettingene for å gi konsumenter mulighet til ikke å kjøpe disse produktene. Israelsk verdiskapning på okkupert land er ikke omfattet av den handelsavtalen Norge og øvrige

EFTA-land har med Israel. Norske myndigheter må utarbeide en skriftlig anbefaling til norsk næringsliv som fraråder økonomisk samkvem som støtter opp om ulovlig bosettingsvirksomhet, og andre folkeretts- og menneskerettighetsbrudd i de okkuperte palestinske områdene. Det må samtidig arbeides videre internasjonalt for å innføre omforente restriksjoner på varer som er produsert på okkupert land.

6 Boikott NEI

Begrunnelse: Arbeiderpartiet er for en fremforhandlet politisk løsning på konflikten mellom israelere og palestinere, opprettelsen av en palestinsk stat og fremme av menneskerettigheter. Boikott av Israel fremmer ikke dialog og bringer oss ikke nærmere disse målene. Arbeiderpartiet er for handel med israelske varer og tjenester produsert i Israel innenfor anerkjente grenser, men fraråder handel med varer produsert i okkuperte områder.

7 Angrep på BDS NEI

Begrunnelse: Fra Arbeiderpartiets side er vi uenige i flere av tiltakene BDS-bevegelsen tar til orde for. Samtidig er det opp til Israels egne myndigheter å regulere innreise til eget land. Men det er neppe en klok politikk å forby innreise for sine kritikere og meningsmotstandere.

8 Fængsling av barn GALT

Begrunnelse: Barn og unge bør ikke fratras sin frihet. Fængsling uten rettmessig lov og dom er uakseptabelt. Når barn og unge fængsles uten lov og dom er dette en dobbel urett. FNs barnekonvensjon stiller også svært strenge krav til hvordan barn skal behandles i fængsel. Frihetsberøvelse av barn er en siste utvei og bør vare så kort som mulig. Det er åpenbart et alvorlig tankekors om palestinske barn behandles i militære ungdomsdomstoler, mens israelske barn behandles etter sivil.

1 Anerkjennelse FOR

2 Olje/gass MOT

3 Trekke ut Oljefondet JA

4 Avslutte bosettingene JA

5 Handel med bosettervarer NEI

6 Boikott II JA

Begrunnelse: SV har programfestet at vi er for målrettet boikott mot Israels okkupasjonspolitikk. Det innebærer ikke nødvendigvis at vi støtter alle former for boikott til enhver tid, men konkrete boikottaksjoner rettet mot Israels okkupasjonspolitikk mener vi er nødvendig for å presse Israel til å oppheve okkupasjonen.

7 Angrep på BDS NEI

8 Fengsling av barn GALT

Begrunnelse: SV ønsker at alle skal få en rettferdig rettsprosess, og støtter UNICEFS anbefalinger som vil bidra til å styrke barns rettsikkerhet i Israel.

1 Anerkjennelse FOR

Begrunnelse: Rødt er for at Norge skal anerkjenne Palestina. Vi støtter palestineres kamp for en egen stat, og okkupasjonen av de palestinske områdene er folkerettsstridig

2 Olje/gass MOT

Begrunnelse: Rødt er imot samarbeid mellom Norge og Israel innen petroleumssektoren, og alle andre sektorer. Vi er for en økonomisk, kulturell og politisk boikott av Israel

3 Trekke ut Oljefondet JA

Begrunnelse: Rødt vil at Norge skal trekke alle investeringer fra selskaper og virksomheter som profitterer på folkerettsstridige bosettinger etablert på okkupert palestinsk område. Norge skal ikke støtte opp under eller profittere på en folkerettsstridig okkupasjon. Rødt mener også at Norge må stanse våpenhandelen med Israel, da det er en direkte støtte til den folkerettsstridige okkupasjonen av Palestina

4 Avslutte bosettingene JA

Rødt mener at Israel må holdes ansvarlig og sanksjoneres for alle brudd på folkeretten, inkludert de ulovlige bosettingene. FN har erklært bosettingene som

ulovlige og Israel kan ikke slippe unna sitt rettmessige ansvar

5 Handel med bosettervarer NEI

Rødt mener at det er feil å drive handel med varer og tjenester som produseres på okkupert område. Ingen skal profittere på folkerettsstridige bosettinger etablert på okkupert palestinsk område.

6 Boikott JA

Begrunnelse: Rødt støtter palestineres oppfordring til BDS. Vi er for økonomisk, kulturell og akademisk boikott og ser på det som et riktig virkemiddel å bruke overfor Israel for å få slutt på okkupasjonen

7 Angrep på BDS NEI

Begrunnelse: Rødt mener innreiseforbudet for folk som tar til orde for BDS av Israel og bosettingene er feil og ber norske myndigheter om å fordømme Israels lov som kriminaliserer den ikkevoldelige politiske formen for aktivisme som BDS-bevegelsen står for.

8 Fengsling av barn GALT

Rødt mener Israels fengsling av palestinske barn er galt. FNs barnekonvensjon er tydelig på at fengsling kun skal brukes som en siste utvei, og at ingen barn skal få en straff som kan ødelegge for barnet. Israels bryter barnekonvensjonen på flere områder!

Til orientering legger Rødt ved en lenke til siden om Palestina på deres nye nettsider: <https://xn--rdt-0na.no/palestina> og en uttalelse om Palestina vedtatt på deres landsmøte i mars:

<https://xn--rdt-0na.no/uttalelser-fra-rodts-landsmote-31-mars-2-april-2017>

HVILKE PARTIER HAR BEST PALESTINAPOLITIKK?

Leder i Palestinakomiteen, Kathrine Jensen, gir her en kort oppsummering av partienes holdning til Palestina-saken. Kort og godt forteller hun deg hvem som er verdt å gi sin stemme til ved høstens stortingsvalg. GODT VALG!

TEKST: KATHRINE JENSEN, LEDER I PALESTINAKOMITEEN

BEST I KLASSEN: RØDT OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Rødt og SV svarer helt i tråd med det Palestinakomiteen i Norge mener er god Palestina-politikk. Begge partiene stiller seg på folkerettens side og svarene gjenspeiler en prinsipiell holdning til problemstillingene. De er for anerkjennelse, mot samarbeid inne petroleumssektoren, mot at oljefondet skal investere i okkupasjon og apartheid. De mener bosettingene er ulovlige, at handel med bosettingene er galt og de er de eneste partiene som er tydelige på at de støtter BDS som virkemiddel. De mener innreiseforbudet som rammer BDS-aktivister er feil og de mener Israels fengsling av barn er galt.

NUMMER TO: ARBEIDERPARTIET OG MILJØPARTIET DE GRØNNE

Arbeiderpartiet og MDG har også god politikk på Israel og Palestina, men til forskjell fra Rødt og SV mener de at BDS ikke er riktig virkemiddel å ta i bruk overfor Israel. Der MDG, Rødt og SV er helt klare på at samarbeid innen petroleum ikke er greit, har AP svart at de både er mot og ikke tar helt stilling til problematikken.

VENSTRE OG SENTERPARTIET: UTYDELIGE PÅ FLERE SPØRSMÅL

Venstre og Senterpartiet er utydelige på flere spørsmål, men skal ha ros for å være helt klare på at bosettingene er ulovlige og at det er Israels ansvar å avslutte bosettingspolitikken. De mener også helt klart at Israels fengsling av barn er galt.

KRISTELIG FOLKEPARTI: LITE POSITIVT FOR PALESTINERNE

KrFs svar er uklare, men i begrunnelsene framkommer det tydelig at det er Israels interesser og forståelse av situasjonen som er rådende i partiet. Vi mener det er lite positivt for palestinerne å spore i KrFs politikk.

FREMSKRITTPARTIET: SOLEKLART PÅ ISRAELS SIDE

FrP er uenige i premissene for våre spørsmål, og heller ikke de har gitt klare svar på våre spørsmål. I begrunnelsene ser vi at FrP stiller seg soleklart på Israels side og de setter næringsinteresser og investeringer foran menneskerettigheter, med unntak av barns rettigheter der de forventer at Israel følger internasjonale konvensjoner.

UNNVIKENDE HØYRE

Til slutt har vi Høyre som ikke har besvart våre spørsmål. Vi kan derfor ikke gjøre en vurdering av hvordan partiet stiller seg på dette området. Vi finner det urovekkende at et regjeringsparti nøyer seg med å sende et generelt skriv om Norges rolle overfor Israel og Palestina, framfor å svare hva partiet Høyre mener konkret om ulike aspekter som er viktige for saken. Vi beklager at Høyre velger å tåkelegge egen politikk og mener det er grunn til å reagere på en slik arroganse overfor velgerne.

Aida flyktningleir, Betlehem.

100 ÅR MED KOLONISERING

I år er det 100 år siden den europeiske koloniseringen av Palestina startet.

TEKST: HELGA HVIDSTEN

I år er det 50 år siden seksdagerskrigen, da Israel erobret resten av Palestina. Israel kommer til å feire «frigjøringen» av Palestina. Palestinerne har 50 års okkupasjon å se tilbake på. 50 år der det har vært fokus på palestinerne vold mot okkupanten. Det har vært mindre på okkupantens vold mot de okkuperte, bortsett fra de periodene der Israels vold blir spektakulær, slik som under Gaza-krigene.

Hvorfor er det så vanskelig å få frem palestinerne narrativ? Er det fordi vi snakker om okkupasjonen? For nordmenn er en okkupasjon noe man kan avslutte, okkupantene drar sin vei, og så blir alt nesten

som før. Men dette er mer enn en okkupasjon. Det bygges og utvides stadig nye bosetningskolonier. Palestinerne fordrives og trenges sammen på stadig mindre områder som kan sammenliknes med de sør-afrikanske bantustaner: Såkalt selvstendige, men uten selvstendig næringsgrunnlag. Noe av det som skiller er at palestinerne egentlig ikke er ønsket som arbeidskraft i Israel heller.

Det narrativet som ikke kommer frem, er hundre år med kolonisering og fordriving. Stadig mer «facts on the ground».

Fredagshilsen fra Israel: Palestinske gutter i Nillin samler sammen det som har blitt brukt mot dem under den ukentlige demonstrasjonen mot muren og okkupasjonen.

ERETZ ISRAEL

Nasjonale strømninger i Europa på 1800-tallet, sammen med antisemittisme, førte til at også jøder begynte å betrakte seg selv som en nasjon med rett til et eget land. Den politiske sionismen ble grunnlagt av Theodor Herzl på den første sionistkongress i Basel i 1897. Målet var «å skape et legalt og sikkert hjemsted for det jødiske folk i Eretz Israel (landet Israel)».

Det ble forhandlet frem en erklæring der Storbritannia forpliktet seg til å støtte opprettelsen av et nasjonalt hjem for jøder i Palestina:

«Hans Majestets regjering ser med velvilje på etableringen av et nasjonalt hjem for det jødiske folket i Palestina, og vil gjøre sitt ytterste for å bidra til oppfyllelsen av dette målet, med den klare forståelsen at intet må gjøres som kan gå ut over de sivile og religiøse rettighetene til de eksisterende ikke-jødiske samfunn i Palestina, eller rettigheter og politisk status for jøder i noe annet land»

Dette virket da ikke så ille? Likevel kom det reaksjoner, også fra jødisk hold. Hva skulle skje med den opprinnelige befolkningen? Stillingen til jøder i europeiske land kunne komme i fare.

Senere, i et memorandum august 1919, skriver

Balfour, og her blir det klarere: «.....for i Palestina foreslår vi ikke engang å gå gjennom formalitetene med å høre hva de nåværende innbyggerne i landet mener. Og sionismen har røtter i mangeårige tradisjoner, i nåværende behov og fremtidige håp, med langt større betydning enn ønskene og fordommene til de 700 000 araberne som nå bor i det gamle landet.»

Herzl selv så ikke for seg å dele Palestina med de innfødte. I sin dagbok skrev han at det ville være bedre å forsøke å få sendt den fattige palestinske befolkningen over grensen ved å nekte dem arbeid i det han så på som «vårt eget land.»

Den sionistiske bevegelsen anså at det ville være vanskelig å realisere en jødisk stat dersom den hadde en stor andel palestinsk befolkning, men det var uenighet om hvorvidt palestinerne måtte fjernes, eller om man kunne ha to samfunn som levde separat, men der araberne måtte akseptere jødisk overhøyhet. Koloniseringen av Palestina startet for alvor.

I 1922 ga Folkeforbundet Storbritannia et formelt mandat til å styre Palestina ut fra Balfour-erklæringens forutsetninger.

Palestinske beduiner i Jordandalen omringet av israelske bosettinger.
Foto: Synne Dahl

Den sionistiske bevegelsen ønsket å fremme et jødisk samfunn og ekskludere palestinerne. Under det ottomanske styret var i prinsippet all jord eid av sultanen, det vil si staten, som var lite interessert i å selge. Det britiske mandatet gjorde at det ble fritt frem for oppkjøp av land.

«Målet var mest mulig land med færrest mulig palestinere»

De som solgte var for det meste store godseiere som bodde i byene. Leilendingene ble erstattet av jødiske innvandrere. Både i jordbruket og i industrien ble et prinsipp om hebraisk arbeid hevdet. I 1920 ble Histadrut (israelsk LO, red. anm.) opprettet. Histadrut var et viktig redskap i koloniseringen av Palestina. I flere tiår ble arabiske arbeidere nektet medlemskap.

Palestinsk motstandskamp rettet seg både mot de innvandrende sionistene og mot britene. Særlig

på 30-tallet var det opprør og generalstreik som ble hardt slått ned på av britene. Midt på trettitallet konstaterte britene (Peel-kommisjonen) at løftet til sionistene bare kunne oppfylles ved å undertrykke palestinerne. Det første forslaget til deling av Palestina så dagens lys. Et nytt opprør fra palestinerne ble knust. Men uroen førte til at Storbritannia prøvde å begrense jødisk innvandring. Da vendte sionistene seg mot Storbritannia. Situasjonen ble uholdbar, og Storbritannia frasa seg mandatet og overlot ansvaret til FN, som også foreslo å dele landet (1947). Delingsforslaget ga den israelske staten en befolkning med ca. 50 prosent palestinere. Den palestinske staten fikk ca. fem prosent jødisk befolkning.

NAKBA: KATASTROFEN

Da Storbritannia forlot Palestina, benyttet sionistene situasjonen til å fordrive størstedelen av den palestinske befolkningen både fra det området som var avsatt til den jødiske staten, og fra områder som ble erobret

ut over det. Israel ble godkjent som stat og ble tatt opp som medlem i FN, med merknaden om at flyktningene måtte få vende tilbake. Som vi vet ble ikke det etterkommet, og det fikk heller ingen konsekvenser for Israel.

Fast eiendom og bankkonti tilhørende de fordrevne ble annektert og beslaglagt. Også de internt fordrevne ble nektet å vende tilbake til sine hjem, og fikk sin eiendom beslaglagt. Annektering av palestinsk jord, eller judaisering, fortsatte. Beslaglagt eiendom forvaltes av Jødisk Nasjonalfond som gjennom dette kontrollerer 92 prosent av jorda og ikke tillater at det brukes av andre enn jøder.

Krigen i 1967 ga Israel kontrollen over resten av Palestina. Heller ikke FN-resolusjonen om at Israel skulle trekke seg tilbake ble fulgt, og det har ikke fått noen konsekvenser.

For sionister har det vært om å gjøre å få mest mulig land med færrest mulig palestinere. Erobringen av resten av Palestina i 1967 oppfylte målet om mer land, men samtidig fikk man en stor palestinsk befolkning. Derfor har ikke Vestbredden og Gaza blitt innlemmet i staten Israel. Det har i stedet skjedd en snikende annektering ved at det har blitt bygget stadig flere bosetterkolonier. Oslo-avtalen ga Israel midlertidig kontrollen over Jordandalen og andre tynt befolkede områder. Israel betrakter nå dette som israelsk område. I det siste er også kolonier på privateid palestinsk land blitt «legalisert». Bosetterkoloniene på Vestbredden tar mer og mer land og gir palestinere trengs til side på stadig mindre områder.

I Jerusalem er det en aktiv politikk for å fordrive palestinere. Det er også forslag om å formelt innlemme store kolonier rundt Jerusalem i Israel. I årene etter 1967 har det også blitt inngått ekteskap mellom palestinere fra Israel og Vestbredden. Nå mister ektefeller fra Vestbredden oppholdstillatelse, og familien må splittes, eller flytte til Vestbredden.

EN PALESTINSK MANDELA?

Sionismen er som tidligere nevnt ikke helt enig med seg selv om hvorvidt Den hebraiske staten kan eksistere som en apartheid-kolonistat med en undertrykt innfødt befolkning, eller om den innfødte befolkningen må fjernes. Det er blitt stuerent å snakke om «transfer», altså overføring av de israelske palesti-

nerne til palestinske områder på Vestbredden. Eventuelt at israelske palestinere mister sitt israelske statsborgerskap og bli «overført» til den palestinske staten. Man kan se tilbaketrekkingen fra Gaza som et utslag av ønsket om å bli kvitt flest mulig palestinere for prisen av minst mulig land.

Jeg synes vi ser en målrettet utvikling gjennom disse hundre årene. Vi kan snakke om en kolonisering i og med at den opprinnelige befolkningen blir gjort eiendomsløse, undertrykte og til dels rettsløse. Både i Israel og de okkuperte områdene har vi mer eller mindre tydelige apartheid-liknende tilstand. De palestinske områdene henger ikke sammen, men ligger som øyer i et israelsk-kontrollert hav, slik de sør-afrikanske bantustanene gjorde.

Jeg har hørt noen spørre: Hvorfor er det ingen palestinsk Mandela? Det er å legge ansvaret på palestinere. Spørsmålet bør være: Hvorfor er det ingen israelsk de Klerk? Og så skal man huske på at de Klerk ble hardt presset, ikke minst av internasjonale sanksjoner.

Gamlebyen i Hebron.
Foto: Synne Dahl

EN TILFELDIG TURIST I MILITÆRDOMSTOLEN

Det er i år 50 år siden det ble innført et militært rettssystem på Vestbredden i forbindelse med okkupasjonen i 1967. Hundretusener av palestinere har i årenes løp blitt framstilt for miliærdomstolen uten rettsvern.

TEKST: TONJE STAVELIE

Jeg våkner ganske brått denne morgenen i min 4-stjernes hotellseng. Solen har så vidt stått opp, og hundene som hadde holdt meg våken i natt, bjeffer ikke lenger. Vi hadde kommet til Ramallah kvelden før. I dag var den fjerde dagen av reisen i Palestina, på den okkuperte Vestbredden. Jeg hadde hatt merkelige drømmer. Jeg hadde sovet lite og ikke minst kjent på en slags skam fordi jeg hadde gått rett i fella og så lett hadde latt meg skremme, latt redselen slippe til. Det var jo nettopp det de ville, ikke sant?

SKREKKHISTORIER FRA BEN GURION

Jeg hadde meldt meg på rundreisen i siste liten, uten andre forkunnskaper enn febrilsk skumlesning av de første 500 hundre sidene i boken til Odd Karsten Tveit, «De Skyldige». Jeg burde ha vært mer forberedt, men var det altså ikke. Som et merkelig apropos hadde jeg de siste dagene forsøkt å komme på tittelen til en film fra 80-tallet med William Hurt i hovedrollen og plutselig datt den ned i hodet på meg der jeg satt i hotellsengen: «Den tilfeldige turist». Akkurat. Det var meg. En slags nervøs observatør som foreløpig ikke greier helt å bearbeide det hun er vitne til, men i tankene i stedet stadig vender tilbake til det hun ikke skal, nemlig skrekkhistorier om norske personer som har blitt holdt igjen på flyplassen Ben Gurion. Holdt

igjen for deretter å havne i varetekt under «kummerlige forhold» som de hadde beskrevet det på UD sine sider. Grøss! Tenk hvis jeg hadde blitt satt i varetekt sammen med et utall fremmede personer, måttet sove sammen med dem på skitne madrasser og i alles påsyn benytte et hull i gulvet som do. Selv om ingen av oss hadde hatt problemer ved innreise gjennom den helvetes security'en, så sto jo selvsagt utreisen igjen. Jeg krymper meg igjen ved tanken på fengsling på ubestemt tid, eller for mitt vedkommende, til neste flyavgang til Norge. Men hva er det i forhold til den høyst reelle trusselen om faktisk fengsling, ofte på ubestemt tid, som henger over palestinernes hoder hver eneste dag. Året rundt.

«Hvordan kan de?» Jeg husker at jeg tenkte på det på bussturen fra Jeriko til Ramallah i går. Tenkte at det bare måtte være de sterkeste som overlevde under disse betingelsene. Okkupasjon. En tilstand som har vart i 50 år må garantert ha sjaltet ut de svake og nervøse for lenge siden. Sånne typer som meg selv. Hadde jeg overlevd under slike forhold? Jeg tenkte med gru på hvordan jeg skulle greid å gå og legge meg hver kveld med vissheten om at jeg ikke hadde noen mulighet til å vite om militæret ville komme til å bryte seg inn i min bolig og rive meg ut av sengen midt på natten. At de kunne komme brasende inn

JERUSALEM:
Israelske soldater kommanderer
en palestinsk gutt til å blotte magen.
Foto: Synne Dahl

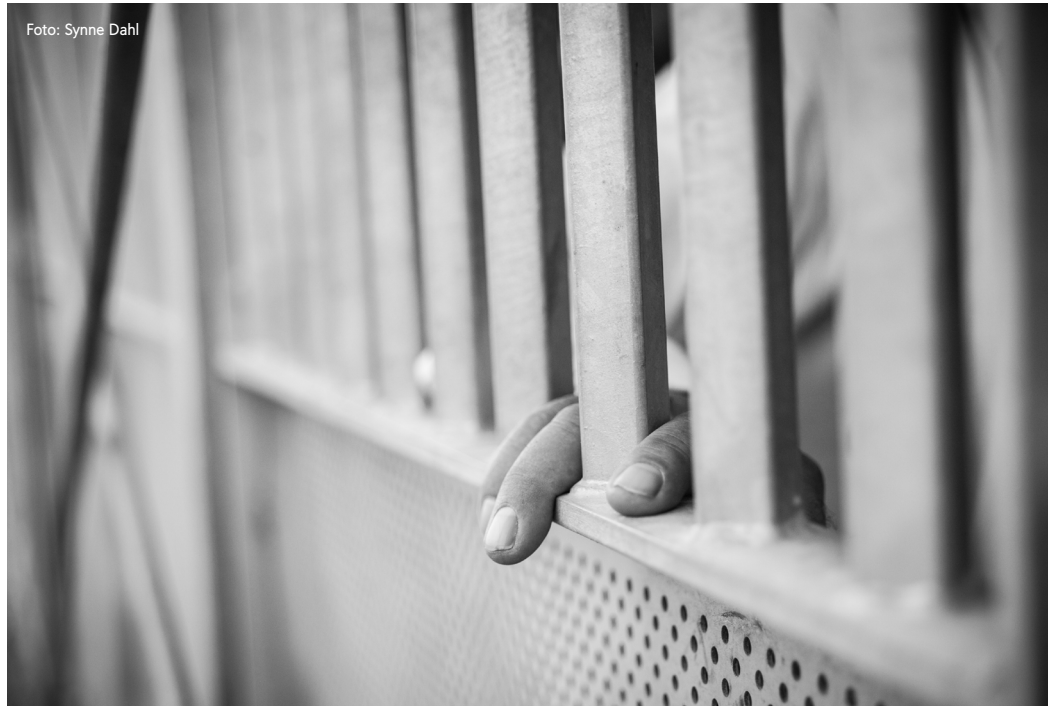
med automatvåpen, hjelmer og skuddsikre vester. Skrike til meg og true meg. Hver natt, to ganger i uken, en gang hver tredje uke, når som helst. Jeg kunne ikke sette meg inn i det. Kunne ikke holde fast ved tanken fordi den var for utrolig. Utrolig, ja. Damen på setet vis a vis meg i bussen utbrøt «utrolig» sikkert 20 - 30 ganger i løpet av den forutgående turen mellom Betlehem, Hebron, Jeriko og Ramallah. Og hun hadde jo naturligvis hatt ett poeng. For den tilfeldige turisten er det akkurat så uvirkelig det er, det vi hører om og er vitne til på denne reisen. «Kan de bare gjøre slik da?» og «hvordan kan de gjøre slik?» summet det i bussen blant de 14 deltagerne de første dagene av reisen. Etter hvert ble spørsmålene sjeldnere uttalt, da det var åpenbart, om enn fremdeles utrolig, at det bare kunne de.

TENK SOM EN OKKUPASJONSMAKT

Denne morgen skal vi bli briefet av den australske advokaten Gerhard Horton fra Military Court Watch som i åtte år har overvåket militærdomstolene og dokumentert overgrep mot palestinske barn i israelske militære fengsler. Dette er nemlig turens viktigste dag, da vi skal besøke Ofer militærdomsstol. «Nå skal jeg skal fortelle dere hvordan israelerne tenker» innleder advokaten. Vi skal åpenbart få noen svar på

våre «hvordan kan de?» og «hvorfors kan de?», og jeg merker at jeg sitter som fjettet gjennom hans forklaringer og redegjørelser over hvordan det går an og hvorfor de gjør som de gjør.

«Tenk dere at dere er en okkupasjonsmakt», sier han. Tenk dere at det er dere som er israelerne. Dere vet at dere har etablert en mengde ulovlige bosetterkolonier på okkupert palestinsk land, og dere vet at dere har vært nødt til å utplassere store militære styrker for å beskytte dem. Hva må dere i denne situasjonen gjøre for å hindre et massivt palestinsk opprør, som dere vet vil komme, mot dette? Jo, dere må utnytte det faktum at det ble innført militær rett overfor sivilbefolkningen under okkupasjonen. Et militært rettssystem gir nemlig okkupasjonsmakten mulighet til å gjennomføre aksjoner som resulterer i kollektive avstraffelser og ydmykkelser av de okkuperte. Massefengsling av barn og ungdommer og den påfølgende prosessen gjennom det militære rettsapparatet er et eksempel på en slik effektiv måte å straffe og ydmyke en hel befolkning. Enkeltindivider, familiene deres og samfunnet deres blir så knekket av disse prosessene at det hos mange resulterer i ren handlingslammelse. Og selvsagt paradoksalt nok skam for det de blir utsatt for. Ofte slutter faktisk mange å gå ut og gjemmer seg i stedet innendørs. De slutter rett og slett

å gjøre motstand, og det er jo selvsagt nettopp det okkupasjonsmakten ønsker. *Jeg skal gi dere et eksempel*, sier han: Det har angivelig blitt kastet stein, den vanligste forseelsen, mot en israelsk bosetterkoloni. Militæret som er utplassert for å beskytte kolonien,

«Hadde jeg overlevd under slike forhold?»

har vanligvis ikke mulighet til å finne de guttene som skal ha kastet stein. Av mangel på «gjerningsmenn» vil den lokale militære etterretningstjenesten da i stedet sette sammen en liste over de mest sannsynlig skyldige i landsbyen nærmest bosetterkolonien. Størst sannsynlighet for å komme med på listen har du hvis du er en ung gutt, politisk aktiv eller har vært arrestert tidligere. Den ferdige listen overleveres deretter ansvarshavende offiser for området. Ut ifra listen planlegger offiseren razziaer, ofte på natten, i husene der de «mistenkte» guttene bor. Under razziaene sparker det militære inn inngangsdører, eventuelt hekter dem lydløst av hengslene, sikter deretter på

alle familiemedlemmer med maskinpistol og setter bind for øynene og binder hendene, ofte på ryggen, til de «mistenkte» guttene. Denne realiteten gjør selvsagt at den okkuperte befolkningen befinner seg i en tilstand av konstant utrygghet og uforutsigbarhet. Hvem som helst kan under slike forhold - det militære rettssystemet tillater det - arresteres når som helst og holdes i forvaring på ubestemt tid, uten lov og dom. «Dere må sette dere inn i hvordan de tenker», avslutter han.

Jeg kjenner at jeg forstår mer nå. Ingen rundt meg spør heller lenger «hvordan kan de», eller «hvorfor gjør de det».

Vi setter oss i den luftkondisjonerte bussen for å kjøre til militærdomsstolen som ligger inne på området til Ofer fengsel. Etter en halvtimes kjøring stopper vi foran noe som alle i sitt stille sinn tenker likner mistenkelig på en konsentrasjonsleir. Ingen sier imidlertid noe om dette, og vi går ut av bussen som deretter låses. Jeg lurer på om vi kan stole på bussjåføren. Vi får nemlig ikke ta med lommebok, kamera og mobil inn på fengselsområdet. Kun pass. Jeg gremmer meg igjen fordi jeg er opptatt av egen sikkerhet.

RETTSSAK I BRAKKER

Vi avleverer pass (vi hadde på forhand søkt om å overvære en rettssak) og blir ført gjennom en sikkerhetsluse og metalldetektor før en blå jerndør åpner seg, og vi går igjennom en slags utvendig nettingkorridor med piggrådruller på toppen til vi kommer ut på en liten plass. Til venstre befinner det seg en større brakke som åpenbart fungerer som en slags ventehall. Til høyre, bak nok et høyt nettinggjerd med en stengt port, står sju små, prefabrikerte metallbrakker på rekke og rad som vi senere skal oppdage fungerer som de såkalte rettssalene.

I ventebraikka møter vi den israelske forsvarsadvokaten Neri Ramati, en av de få som yter gratis juridisk bistand til palestinske barn og ungdommer. Han orienterer oss om den militære rettsprosedyren vi skal være vitne til. Den juridiske prosessen kan medføre opptil fem møter i retten og vare ca 6 måneder, derfor bruker militærretten andre mer effektive og rimelige «løsninger»: 99,7 prosent av sakene blir plea bargain – en avtale med påtalemyndighetene der de tiltalte erklærer seg skyldige før saken kommer opp, uansett om de er det eller ikke, mot redusert fengslingstid samt en klekkelig bot. Militærdomstolene får årlig inn 3 millioner dollar i bøter på denne måten, hver bot er på mellom 1 000 og 1 800 israelske shekel (opp til 4 000 norske kroner). Bevis eller vitner kreves ikke. Aktor kan nemlig hevde at vitneutsagn og beviser ikke kan fremlegges av «sikkerhetshensyn», forklarer Ramati. Kausjon for å slippe varetekstfengsling før saken kommer for retten, blir så og si alltid avslått på det første rettsmøtet.

«Det er lite folk her i dag» bemerker han. «Vanligvis er alle disse benkene fulle», forklarer han videre samtidig som han slår ut med armen i retning de lange trebenkene som er satt opp inne i og utenfor ventehallen for de pårørende. Noen av dem ser opp på oss. Ansiktene er stive av tretthet. Blikkene er tomme. Eller fylt av gnistrende, mørk trass. En ung mann sitter mellom foreldrene med hodet i hendene. Sukker tungt. De har ofte reist i timevis for å komme hit, mange av dem har vært her før, tilbrakt hele dager i venting inntil saken kommer opp, eller kanskje kom den ikke for retten den dagen likevel.

Plutselig kommer den israelske forsvarsadvokaten løpende mot gruppen der jeg står (her skjer ting fort, en sak tar ofte bare noen minutter). «Kom med meg,

de tillater bare fire observatører av gangen», sier han, og jeg henger meg derfor raskt på de to pensjonerte advokatene som er med i reisefølget og derved innehar fagkompetansen. Vi kommer oss inn gjennom «brakkedøra» og klemmer oss ned på en trebenk helt bakerst i rommet. Dommeren, som sitter på en liten forhøyning forrest i brakka, er iført olivengrønn militæruniform. Han ser ned på oss og utover i «salen». Sender oss av og til et smil med noen ganske påtagelig gule tenner. Men stort sett vender han seg bort mens han leser noe som sannsynligvis angår saken på skjermen foran seg.

«Ansiktene er stive av tretthet og blikkene er tomme»

«Aktor sitter rett ved siden av dommeren», påpeker en tidligere høyesterettsdommer som er med i vår gruppe - og himler med øynene.

Den tiltalte i denne saken er en mann som ser ut til å være i 40 -årene. Han er iført brun fangedrakt og fotlenker og sitter til venstre i «rettssalen». Jeg lurar på hvor lenge han har sittet i varetekt. De kan jo, som vi nå vet, holde folk i forvaring på ubestemt tid hvis de anser fangen for å være en sikkerhetsrisiko.

Dommeren setter etter hvert i gang på hebraisk (!) mens han fortsetter å se inn i skjermen. Det er en tolk til stede, men han oversetter påfallende lite i forhold til hva som blir sagt på hebraisk. Vi får trolig mer med oss enn den tiltalte, for Neri, som står bakerst sammen med oss, simultanoversetter til engelsk. Den tiltalte, som er engelsk statsborger av libanesisk opprinnelse, skjønner antageligvis lite av det dommeren sier. Det kommer frem at han er anklaget for å ha gitt penger og mobiltelefoner til Hamas under sitt fire dagers besøk på Vestbredden i forrige måned. Dommeren begynner overraskende nok etter hvert å gi forhørere «det glatte lag» for å ha tvunget frem en tilståelse, for å ha mishandlet ham og reist tiltale uten å legge fram bevis. Han holder seg faktisk til dette temaet ganske lenge. «Jeg sier ikke dette fordi det er turister tilstede» legger han til slutt til og tilgodeser oss, turistene fra Norge, med et av smilene sine. Jeg skjønner mindre og mindre. Dommeren anklager jo vitterlig forhørerne for ha tvunget frem en tilståelse ved hjelp av mishandling og uten å framlegge bevis. Det er jo

RAMALLAH: Palestinske gutter tørker øynene etter å ha blitt utsatt for tåregass. Foto: Synne Dahl

nettopp denne type mangel på rettssikkerhet advokaten fra Military Court Watch snakket om på briefingen i morges, men her er det altså militærdommeren som anklager de militære påtalemyndighetene for det samme! Blir fangen løslatt nå da? Vi i gruppa ser på hverandre med forsiktig optimistiske smil og følelsen av at her er vi vitner til en rettferdig behandling for en gangs skyld. Men den gang ei!

ET SHOW FOR OSS?

Dommeren forkynner på hebraisk at kausjon for løslatelse er satt til 37 000 shekel (ca 80 000 kroner). «Han kommer til å forbli i fengsel», sier Neri. Jeg skjønner absolutt ingenting, men regner med at Neri vet hva han snakker om. Neri sier etterpå at han aldri har opplevd maken i militærdomsstolen, altså at en israelsk militærdommer kjefter på avhørerne for regelrette lovbrudd. «He really put on a show for you today» sier han, smiler oppgitt og rister på de brune krøllene. Vi får senere vite at den britiske statsborgeren Faiz Sherari ble sittende i varetektstfengsel fordi påtalemyndighetene anket dommerens avgjørelse på stedet. Saken vi tilfeldigvis var vitne til, vakte en viss oppsikt både i Israel og England fordi det er høyst uvanlig at den israelske militærdomsstolen kritiserer etterretningstjenesten Shin Beth for å ha framtvinget

en tilståelse. Så uvanlig at Shin Beth måtte komme med en erklæring om at anklagen om at tilståelsen kom etter press var helt grunnløs.

Vi går ut igjen og slutter oss til resten av gruppa i påvente av flere saker på «samlebåndet». Etter en halvtime kommer Neri igjen hastende og forteller at det nå starter nye saker med samme dommer i en av de andre brakkene. Denne gangen gjelder det tre unggutter som er tiltalt for steinkasting, den ene bare 14 år gammel. Det militære rettsystemet tillater at barn ned til 12 år kan arresteres og fengsles. Vi er blitt fortalt om den vanlige forhørsprosedyren fra de blir arrestert på natta til de havner i de små, trange brakkene - militærdomsstolen. Først blir de fraktet til politistasjonen i nærmeste bosetterkoloni, ofte liggende på gulvet av bilen, og deretter blir de plassert utenfor for å vente til det blir morgen og politistasjonen åpner. Gutten(e) blir så brakt til avhør uten søvn, mat, vann eller tilgang på toalett. Under avhør får de sjelden opplest sine rettigheter, det vil si retten til arabisk oversettelse, advokat og tilstedeværelse av pårørende. Forhører gjør det som trengs for å få en tilståelse, inkludert trusler, slag, spark og lignende. Etter to til fem dager bringes guttene for militærdomsstolen for første gang. Da har de ofte allerede gitt etter og erklært seg skyldige.

14-ÅRING I FOTLENKER

Fra tilhørerbenken bak roper mødrene hilsener til sine sønner som svarer igjen med nikk og smil der de sitter i tiltaleboksen i sine brune fangedrakter med tunge fotlenker. Handjernene blir tatt av i det de kommer inn i rettslokalet, det er fengselsreglene. Saken tar bare noen minutter. Dommeren gir på nytt forhørerne «det glatte lag» for mangelfull bevis- og avhørsprosedyre, for deretter å løslate de to eldste. Han bestemmer imidlertid at 14-åringen fortsatt skal holdes i forvaring for å komme tilbake for nytt rettsmøte om fire dager. Forklaringen som ble gitt på at 14-åringen var pågrepet i første omgang, er mildest talt underlig. Onkelen hans hadde allerede vært fengslet. Og for at de skulle løslate onkelen, hadde de krevd å få pågripe nevøen for en angivelig steinkastingsepisode som skulle ha skjedd ett år tilbake i tid. Det var det de hadde sagt til familien hans. Militæret hadde derfor hentet ham på skolen for noen dager siden og så frigitt onkelen i en slags byttehandel. Jeg lurte på hva som kom til å skje med 14-åringen om fire dager. Hadde dommeren bare «put on a show» igjen som Neri kalte det, siden de hadde oss, turistene fra Norge, til stede?

På benkene utenfor ventehallen sitter reiselederen vår og snakker med foreldrene til en av de unge guttene som venter på å bli framstilt for militærdomstolen denne dagen. Det er tredje gangen de tilbringer en hel dag her, de to andre gangene kom ikke saken opp. «Kan du ikke være med som turistvitne når vår sønn skal inn?» hører jeg kvinnen be reiselederen vår mens hun holder henne i hånden. Hun ville slett ikke slippe taket. Men vi må allikevel dra nå. Bussen vår venter, og vi går ut gjennom nettingtunnelen med piggrådullene, videre gjennom slusesystemet og mottar passene våre. Passene ja. De røde små «heftene» som gjør hele forskjellen – en ren tilfeldighet som gir oss juridisk beskyttelse og rett til å bevege oss fritt. Det er oss. Turistene fra Norge.

Tonje Stavelie er veterinær. Etter en studietur til det okkuperte Vestbredden og besøk i Ofer Militærdomstol er hun nå aktiv i kampanjen PIM – Palestinske barn i israelske militære fengsler.

SYSTEMATISK MISHANDLING

Siden den israelske okkupasjonen i 1967 med innføring av militærstyre har 760 000 palestiner på gått gjennom det israelske militære rettssystemet, en rettsprosedyre som advokat Gerhard Horton i Military Court Watch kaller en *charade* – en farse som har lite til felles med en legitim juridisk prosess. Til enhver tid er det om lag 5000 palestinske politiske fanger i israelske fengsler. Ifølge UNICEF sitter det hvert år 700 palestinske barn i israelske militærfengsler. I rapporten «Children in Israeli Military Detention» fra 2013 slår UNICEF fast at «*mishandlingen av palestinske barn i okkuperte områder, som blir arrestert under israelsk militærlov, er utbredt, systematisk og institusjonalisert*». UNICEF har i alt 38 forslag til reformer av det israelske militære fengselssystemet for å sikre at barnas rettigheter ivaretas og dårlig behandling reduseres. Dette er noen av hovedforslagene: Frihetsberøvelse av barn er en siste utvei og bør være kortest mulig. Arrestasjoner bør skje i dagslys. Plastikkremmer rundt hendedene bør forbys. Transport må skje i verdige og sikre former, ikke med bind for øynene. Avhør av barn bør alltid foregå under påsyn av advokat og barnets familie. Barn skal ikke settes i isolat. Military Court Watch har dokumentert at disse overgrepene mot barn fortsetter til tross for internasjonalt påtrykk for kravet om at barn som blir arrestert i det minste skal behandles i tråd med FN's konvensjon om barns rettigheter. Ifølge Military Court Watch blir ni av ti anholdte barn påført smertefulle plasthåndjern. Nærmere åtte av ti får bind foran øynene eller blir påført en hette, og ni av ti barn blir avhørt uten advokatbistand. Så å si alle barna pågripes om natten.

Den norske kampanjen PIM – Palestinske barn i israelske fengsler – har nå lansert en innsamlingsaksjon til rettshjelp for palestinske barn. PIM ber om at økonomiske bidrag settes inn på klientkonto til advokatfirmaet Endresen Bryggfeld Torall 3201 19 16189, Sparebank 1 SR-Bank i Stavanger.

OKKUPERT LANDBRUK

Palestinske bønder har en ekstra utfordring sammenlignet med andre; de skal dyrke jorden under israelsk okkupasjon.

TEKST OG FOTO: REIDUN GJENGEDAL. KRONIKKEN STOD FØRST PÅ TRYKK I NATIONEN.

Uten okkupasjonen ville palestinske bønder kunne øke produksjonen, hatt enklere tilgang til egen jord og lettere kunnet bestemme både hva de vil dyrke og når de vil gjøre det.

Se for deg at du bare kan komme deg til jorden din tre dager i uken. Disse tre dagene har du en halvtime på deg for å komme gjennom porten om morgenen. For å slippe gjennom må du ha med deg en besøkstillatelse. For å få denne tillatelsen, som kan gjelde for fra tre måneder til noen år, må du gjennom en usikker søknadsprosess. Og selv med tillatelsen i orden, kan de som vokter porten likevel nekte deg inngang fordi de er i dårlig humør den dagen. Dette er hverdagen for mange bønder på Vestbredden i Palestina.

I år er det 50 år siden Israel okkuperte Palestina. Og i år er det 15 år siden Israel begynte å bygge muren mellom Israel og Palestina. Muren er i stor grad bygget inne på Vestbredden, innenfor «den grønne linjen» som er den internasjonalt anerkjente grensen mellom Israel og Palestina. Det gjør muren problematisk internasjonalt, fordi det er i strid med folkeretten. Men ikke minst er muren problematisk lokalt. Flere

bønder som bor på Vestbredden på den ene siden av muren, eier jord på den andre siden. Muren gjør det vanskeligere å drive denne delen av jorden. Adgangen reguleres med tillatelser, som selv om du eier jord kan være vanskelig å få. Tillatelsene kan bare brukes de dagene portene er åpne, ikke sjelden bare tre dager i uken. Og de kan bare brukes til visse tidspunkt på døgnet, med åpningstider mellom 30 og 60 minutter på morgenen, og enda kortere for å komme hjem om ettermiddagen.

TRÆRNE MANGLET TILLATELSE

Da jeg var tre måneder på Vestbredden som ledsager i vinter, var jeg og resten av teamet mitt flere ganger vitne til vilkårligheten som gjaldt for alle som ønsket å komme seg til den andre siden av muren. Vi så hvordan portene ikke åpnet som de skulle, slik at bøndene som var på plass til åpningstiden likevel måtte stå og vente før de kunne komme seg på jobb. Vi så den eldre mannen som kom på esel og kjerre. På lasteplanet hadde han fem små oliventrær, og synet levnet liten tvil om at han bare skulle inn og sette plantene.

Klokken 06:30 en januarmorgen i 2017, nordvest på Vestbredden: Palestinske bønder står og venter på de israelske soldatene som skal åpneporten inn til sømsonen på motsatt side. Foto: Reidun Gjengedal.

Men trærne manglet tillatelse. Mannen på esel fikk slippe gjennom, igjen på vår side av gjerdet sto fem små oliventrær. Vi så mannen som måtte la sykkelen stå igjen, enda han fikk ta den med dagen før. Andre dager så vi hvordan menn ble sendt i retur fordi de var for pent kledd, eller gikk med penger i lommen. De israelske soldatene tvilte på at mennene, som alle hadde papirene i orden, var på vei til jobb. Da vi spurte, svarte soldatene at de bare var i dårlig humør denne dagen. Uavhengig av søknader og tillatelser, er det til syvende og sist soldatene på stedet som avgjør hvem som får komme gjennom og ikke.

En morgen skulle vi observere en port som var åpen 45 minutter. Ved stengetid så vi en siste mann komme ridende mot oss. Han og hesten var framme ved porten ett minutt over tiden, og soldatene jobbet med hengelåsen for å stenge porten. Rundt oss ga folk beskjed om en siste bonde var på vei, men det hjalp ikke. Soldatene pekte på klokken og ristet på hodet.

Seinere samme dag dro vi til en annen port for å se at bøndene kom seg hjem for dagen. Porten er åpen tre dager i uken, på ettermiddagen kun 15

minutter. Da vi kom sto bønder, traktorer og esler i kø på den andre siden. Ved åpningstid så vi ikke tegn til noen soldater. Tiden gikk, solen gikk ned, og først etter halvannen time kom jeepen med soldatene som åpnet porten de få minuttene som skal til for at folk kommer seg hjem.

«Soldatene var i dårlig humør denne dagen»

Det var vinter og bekmørkt, her fantes ikke noe lys eller skur. Da bøndene kom gjennom og så oss, kjente vi bare de iskalde hendene deres før de dro hjem til familien. Regelen om åpningstid vi så på morgenen, ble irrelevant for soldatene på ettermiddagen. Og slike dager så vi flere av.

Men okkupasjonen skaper også andre problemer. I dag er produktiviteten under halvparten av israelske bønders, og FN mener mye av forskjellen skyldes nettopp okkupasjonen. Det er restriksjoner på import av gjødsel til Palestina. Samtidig er import

Jayyous, Vestbredden: Palestinsk bonde forsøker å plante et oliventre under Landdagen i 2009. Israelske soldater er raskt på pletten. I bakgrunnen skimtes den ulovlige muren, her i form av et elektrisk gjerde. Foto: Line Snekvik

og eksport både dyrere og mer tidkrevende enn for israelske bønder. Etter at Israel okkuperte Palestina i 1967, erklærte de råderett over vannressursene. Det gir begrenset vanntilgang for palestinere. I dag får mesteparten av det palestinske landbruket kun naturlig vanning, til tross for at det irrigerte landbruket kan gi betydelig større inntekter. Mange bønder ønsker å dyrke mer av artene som behøver kunstig vanning for å diversifisere produksjonen og samtidig øke inntektene. Med begrensningene på vann, er det få som har denne muligheten. Samtidig bruker den samme okkupasjonsmakten vann fra Vestbredden til de ulovlige

bosetningene og israelsk landbruk på okkupert land.

Det er vanskelig nok å være bonde, om man ikke hver dag må kjempe for retten til å bruke sin egen jord. I år er det 50 år siden okkupasjonen startet. Det må bli det siste.

Om kronikkforfatteren:

Reidun Gjengedal var ledsager på Vestbredden fra nov. 2016 til feb. 2017. Ledsagerprogrammet er drevet av Kirkenes Verdensråd. De norske senderorganisasjonene er Kirkens Nødhjelp Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Norges Kristne Råd og KFUK-KFUM Global. Kronikken er likevel personlig.

KVA ER VEL EIT HINDER?

TEKST: SIGRID MARIE FØRSUND, SOLIDARITETSARBEIDER I JAYYOUS, PALESTINA, VÅREN 2017

Palestinsk gutt fra beduinlandsbyen Babel Al Quds utenfor Jerusalem. Landsbyen har rivningsordre fra israelske myndigheter.

Når eg tenker på Palestina blir eg rørt til tårer. Å bli rørt er ingen kunst for meg, det er familiearv. Likesom at minnene smertar meg, så ga det at eg vitja Palestina meg så mykje liv og glede. Eg lo som eg mest aldri lykkes med å le her heime. Mykje fordi alt var annleis, og det på ein vakker måte. Og ikkje minst fordi det å le bydde på ein pause frå den brutale sanninga ei slik reise serverar.

Ein kan seie eg har bygd opp ein pott av kjensler knytt til dette landet. Og eg trur eg aldri kunne latt uretten gå så voldsomt innover meg ved berre å lese om den i år etter år. Og så er sanninga at ein faktisk ganske enkelt sjølv kan reise og sjå det heile. Eg er så takksam for at eg fekk vere solidaritetsarbeidar.

Eg har lært kva eit hinder er. Det er tre store rullar med piggråd framfor ein høgt gjerde, det er ein mur tre gonger høgare enn du sjølv, det er ein grensekontroll der alle tinga dine vert sjekka, det er ei gate der palestinarar ikkje har løyve til å køyre, det er eit løyve

som ikkje vert fornya så du ikkje lenger har tilgang til å jobbe på di eiga jord, det er over 1200 butikkar i ei gate som vert stengt. Og eg som trudde eit hinder var ein tung koffert i botnen av ei lang trapp!

Den viktigaste lærdommen var utan tvil å få sjå den motstanden som kvart enkelt menneske kan bære med seg i det daglege. Å insistere på å leve og på å elske livet. Tross alle hinder opplevde eg Palestina som ein fryd, ei oppleving eg også unnar andre utanforståande. Ein skal reise for å gle seg over sola som strålar, over frukta som bugnar og smaken av appelsinane, over gjestfridomen og dei vakre menneska som serverar ekstreme mengder med nydeleg mat og alltid ber deg om å bli berre litt lengre.

Har du lyst til å bli solidaritetsarbeider for Palestina-komiteen? Vi rekrutterer fortløpende. Se nettsidene våre for mer informasjon!

FRAMTIDSLAUS I LIBANON

Snart 70 år som flyktningar gjer noko med folk, skriv Kaja Borgen, en av Palestinakomiteens solidaritetsarbeidere i Libanon.

TEKST: KAJA BORGEN. ALLE FOTO: SYNNE DAHL

Syriske flyktninger i Bekaadalen.

For fem år sidan måtte dei flykte. Flykte frå livet som palestinske flyktningar i Syria. Lamea, mannen og dei to sønene på fem og tre år hadde allereie flykta frå hus til hus, frå by til by, over lengre tid.

Dei hadde vore vitne til bomber som treffe nabohus og ugjenkjennelege kroppar i ruinene som var att. Ungane såg faren bli truga på livet ved ein av kontrollpostane undervegs i flukta. Det var ikkje eit lett val å ta, å flykte over grensa til Libanon. Dei visste dei hadde hatt eit greitt liv i Syria. Greitt til å vere eit flyktingeliv, med nærmast dei same rettighetene som syrerane. Dei visste at livet i Libanon ville bli vanskeleg. Men til slutt stod valet mellom å risikere å døy i krig og eit liv i Libanon.

Lamea og familien bur i eit lite hus heilt nede ved stranda i Rashedieh, ein av tolv registrerte palestin-

ske flyktingeleirar i Libanon. Smila og venleiken dei møter oss med avslører lite om kva dei har vore gjennom, og kva slags liv dei har komme til i Rashedieh.

NEDST PÅ RANGSTIGEN

I Libanon blir dei behandla som om dei er verdilause. Dei blir plassert sist i køen, dei er nedst på rangstigen. Ikkje berre kjem dei som flyktningar frå Syria, dei er palestinarar. Mange libanesarar ser på flyktingane med avsky. Dei tar jobbane deira. Dei gjer landet utrygt og overbefolka. I systema blir dei alltid prioritert til sist.

Vi skjønner fort at dei ikkje har mykje kontakt med andre i leiren. Det er ikkje berre greit å vere blant andre palestinarar heller. Andre ungar plagar sønene deira. Dei kjem heim frå skulen med blåmerker og

Shatila, Beirut.

kutt. Dei er ikkje velkomne. Lamea seier det er delt. Nokon behandlar dei som likeverdige, med venleik og openheit. Andre med avsky. Det at dei kjem frå Syria, frå eit betre liv som flyktingar, provoserer. No kjem dei til Libanon og skal også ha ein bit av den bittevesle kaka. Snart 70 år med flyktingestatus gjer noko med folka i leiren. Dei fleste som bur der har ikkje opplevd noko anna enn å vere flyktingar. Dei er fødd der, og dei fleste døyr der og. Eit heilt liv i Libanon, men med så få rettigheter. Det er vondt og vanskeleg når det strammar seg til, med endå fleire flyktingar i det bittevesle landet, som allereie strever med sitt.

For nokon blir det også vanskeleg å hugse at dei er palestinarar, alle saman i leiren. Dei vil alle leve som frie menneske. Men dei føler seg gløymt.

VIL TILBAKE TIL SYRIA

Lamea vil ikkje ta noko frå nokon. Ho vil ha ein trygg heim for sønene. Ho vil gi dei ei framtid. Utan krig og redsel. Dette er det nærmaste dei kjem eit slikt liv no. Lamea og familien håper det snart kan bli fred i Syria, så dei kan reise tilbake og vere flyktingar der. Å leve i Palestina ligg øverst på ynskjelista, men det verkar som nærmast uoppnåeleg.

Palestinakomiteens solidaritetsarbeider Kaja Borgen i Rashedieh, Libanon.
Foto: Synne Dahl

BLI SOLIDARITETSARBEIDER

Har du solidaritet med det palestinske folket? Vil du bli kjent med mennesker i Midtøsten og lære om deres kultur? Da er du kanskje den vi søker etter! Palestinakomiteen søker nå nye solidaritetsarbeidere til våre samarbeidsprosjekter i Libanon og Palestina.

RASHEDIEH, LIBANON

Solidaritetsarbeiderne bor og jobber i tette relasjoner med de palestinske flyktingene i flyktningleiren Rashedieh, sør i Libanon. En sentral del av solidaritetsarbeidet er å undervise i engelsk. I tillegg jobber solidaritetsarbeiderne med ulike aktiviteter for barn og unge. Oppholdet varer i tre måneder, og søker bør ha fylt 21 år. Solidaritetsarbeidet er ikke lønnet, men Palestinakomiteen dekker reise- og boutgifter.

For mer informasjon og søknadsskjema, ta kontakt med prosjektkoordinator Elisabet Sausjord på esausjord@gmail.com.

JAYYOUS, VESTBREDDEN

Palestinakomiteens solidaritetsarbeid i Jayyous går ut på å høste oliven og utføre annet landsbruksarbeid. Oppholdets lengde er på seks uker, og vi sender team med inntil fire personer.

Du får ikke lønn for å være solidaritetsarbeider, men Palestinakomiteen gir reisestøtte og et to dagers opphold i Jerusalem med guidet tur. Du bor gratis under enkle forhold. Mat får du også på stedet.

For mer informasjon og søknadsskjema, ta kontakt med prosjektkoordinator Arne Birger Heli på heper@online.no.

palestinakomiteen.no/solidaritetsarbeid

FYLKESREPRESENTANTER

Finmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	97604103
Oslo	Magnus Christoffersen	magnus.christoffersen@gmail.com	47058163
Buskerud	Karoline Stensdal	karolinstensdal@hotmail.com	97681926
Vara	Britt Bakke	Britten52@outlook.com	
Hedmark	Kirsti Hougen	Kirsti@egneord.no	48248741
Vara	Svein Hanssen	svein.hanssen@gmail.com	90737915
Oppland	Liv Sørlien	liv.sorlien@bbnett.no	90665349
Vara	Aksel Hagen	aksel.hagen@hil.no	91620253
Vestfold	Grete Thunold	grthun@online.no	90694868
Telemark	Gerd von der Lippe	gerd.v.d.lippe@hit.no	48036842
Vara	Ingrid Kvissel	kvissel@msn.com	97665383
Rogaland	Ingebretth Forus	ingebretth.forus@lyse.net	98296728
Vara	Ida Helle	ida_h_92@hotmail.com	41322258
Vest-Agder	Aslak T Fjermedal	afjarm@gmail.com	91626126
Vara	Karen Snekvik	karengrimsmo@hotmail.com	94895535
Hordaland	Morten Hezlein-Lossius	heszlein@gmail.com	99150813
Møre og Romsdal	Sissel Mordal Hilde	smhilde@broadpark.no	99034166
Vara	Kjell Stephansen	kjell.stephansen@gmail.com	97741035
Trøndelag	Anna Mørseth	anna-mo@online.no	41559288
Nordland 1	Jorunn Anda Aronsen	zorunn.anda@hotmail.com	91525882
Nordland 2	Egil Arnsby	egilarnsby@gmail.com	90243493
Vara	Svein Olsen	skola3004@hotmail.no	90630837
Troms	Knut Borud	knut@borud.no	41566418
Østfold	Kristin Rosenberg	kristin.rosenberg1@gmail.com	98410704
Vara	Inger Fjeldbraaten	imfjeld@icloud.com	93038639

ANDRE KONTAKTPERSONER

Boikottutvalget	Selma Joner	boikott@palestinakomiteen.no	93808470
Faglig utvalg	Petter Thoresen	petter2resen@yahoo.no	97579177
Kunstnerutvalget	Kåthe Øien	katheart@katheart.com	90512105
Solidaritetsutvalget	Ada Castracane	ada@castra.biz	90647021
Sol.arb. Palestina	Arne Birger Heli	heper@onlnie.no	90063116
Sol.arb. Libanon	Elisabeth Sausjord	esausjord@gmail.com	90667062
Medlemsregister	Arne Apold	medlem@palestinakomiteen.no	99521565
Fadderprosjekt	Grete Thunold	grthun@online.no	90694868
Al Quds Reisebyrå	Marianne Voss	post@alquds.no	22110026

ARBEIDSUTVALGET I PALESTINAKOMITEEN

Leder	Kathrine Jensen	kathrine@palestinakomiteen.no	90743720
Organisasjonssekretær	Line Snekvik	line@palestinakomiteen.no	94243720
Økonomiansvarlig	Helga Hvidsten	helghvid@outlook.com	95775943
Styremedlem	Synne Dahl	synneldahl@gmail.com	95239799
Styremedlem	Jonas Skullerud Iversen	jonas_ivers@yahoo.no	95824491
Styremedlem	Ada Castracane	ada@palestinakomiteen.no	90647021
Styremedlem	Øystein Grønning	oystein@migrant.no	92866921
Styremedlem	Baard Thorkildssen	baard@thorkildssen.com	91650010
Styremedlem	Andrea Tveikrem Strømskag	andrea.stromskag@gmail.com	95210910
Vara	Nikos Tavridis-Hansen	bdsnorge@gmail.com	97159363

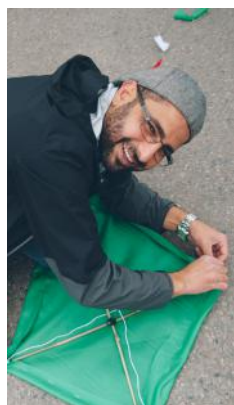
OVERSIKT OVER LOKALLAG

Oslo/Akershus	Jonas Iversen	jonas_ivers@ahoo.no	95824491
Ringerike	Audun Bakkerud	abakkerud@hotmail.com	91865494
Telemark	Aasta Kravik	aasta.kravik@gmail.com	41178405
Hedmark	Bernt Wold	hedmark@palestinakomiteen.no	99038790
Oppland	Øyvind Sagedal	oyvind.sagedal@kirkekontoret.no	95023848
Drammen	Arne Birger Heli	heper@online.no	90063116
Horten og Tønsberg	Øyvind Wistrøm	oyvind.wistrom@hbv.no	97179079
Larvik	Grete Thunold	grthun@online.no	90694868
Sandefjord	Mette Clifton	mettecli@online.no	41682994
Aust-Agder	Tore Wold	palestinaaustagder@gmail.com	90073473
Vest-Agder	Steinar R. Berge	srberge@online.no	48881433
Rogaland	Ingrid Baltzersen	ingridbaltzersen@gmail.com	98876578
Vest-Finnmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	97604103
Hordaland	Morten Heszlein-Lossius	bergen@palestinakomiteen.no	99150813
Trøndelag	Mads Nordtvedt	trondheim@palestinakomiteen.no	91330559
Rana og omegn	Heidi Aronsen	hei.aron@yahoo.no	90845575
Narvik/Harstad	Jan Åge Riseth	narvikriseth@gmail.com	99298203
Bodø	Jorunn Anda Aronsen	jorunn.anda@hotmail.com	91525882
Tromsø	Knut Borud	tromso@palestinakomiteen.no	41566418
Finnsnes	Tove Lie	tovekullerud@gmail.com	90732149
Sunnmøre	Kjell Stephansen	kjell.stephansen@gmail.com	97741035
Romsdal	Lars Oltedal	loltedal@online.no	90865484
Voss	Ruth Jørgensen	rutjoerg@online.no	98282995
Fredrikstad	Kristin Rosenberg	kristin.rosenberg1@gmail.com	98410704
Midt-Helgeland	Ulf Ulriksen	ulf.ulriksen@gmail.com	91350414
Haugaland og Stord	Anne Hilde Hagland	haglandhimmok@yahoo.no	95186919

Sammen med Fellesutvalget for Palestina og Fagforbundet markerte Palestina-komiteen 50-årsdagen for okkupasjonen med drageflygning i Oslo 10. juni.

VI FLYR DRAGER, IKKE DRONER

Alle foto: Synne Dahl

VI TRENGER DIN STØTTE

Kjære palestinavenn!

Palestinakomiteen i Norge er avhengig av bidrag fra støttespillere og medlemmer for å drive solidaritetsarbeid for det palestinske folk.

Siden 70-tallet har vi sendt solidaritetsarbeidere til Libanon og Palestina, og dette har hatt stor betydning for at solidariteten med palestinerne står sterkt i Norge.

Vi mener det er viktig at folk reiser for å møte menneskene som rammes av Israels okkupasjon og apartheid, og selv ser konsekvensene av dette.

Vil du være med å styrke arbeidet med å rette søkelys mot palestinerne situasjon? Da kan du gi et enkeltbidrag til konto 0532 55 41263 eller bli fast giver ved å tegne avtalegiro. Se nettsidene våre for mer informasjon.

Du kan også støtte oss via SMS (maksbeløp 500 kr). Da sender du en SMS til 2434 med følgende tekst: PALKOM G (beløp). Eksempel: PALKOM G 250

Har du spørsmål? Ring oss på 959 69 874.

Tusen takk for din støtte!

Palestinakomiteen i Norge
Frivillighetshuset, Kolstadgata 1,
0652 Oslo

B

